

אמרי שמזאל

הג הפסה

פניני תורה ומוסר מדרש והלכה
על פרשת השבוע

נערך ונילקט מתוך השיעור השבועי
מפי בן של קדושים האדמו"ר
הרב **שמזאל שמעון מזלידאנו** שליט"א

יו"ל ע"י בית המדרש מוסדות התורה והחסד "בית מאיר"
ע"ש כ"ק מרן האדמו"ר הצדיק הגה"ק רבינו מאיר אבוחצירא זיע"א
אשדוד תשפ"ב

©
כל הזכויות שמורות
למכון להוצאת ספרים
שעל ידי מוסדות התורה והחסד
"בית מאיר"

ע"ש כ"ק מרן האדמו"ר הצדיק
הגה"ק רבינו מאיר אבוחצירא זיע"א
רחוב העצמאות 39
רובע הסיטי אשדוד
מייל : sisat2@gmail.com
לפרטים: 058-4150707

כל המעוניין להקדיש את החוברת להצלחה, לרפואה או לעלוי נישמת,

ניתן לפנות ל: 058-4150707

.....
לקבלת החוברת

במייל או בוואצפ, ניתן לשלוח הודעה

במייל- sisat2@gmail.com | בוואצפ: 058-4150707

ואלה יעמוד
על הברכה

הזכרת זו מוקדשת

לרגל יומא דהילולה
לכבודו ולעלוי נישמתו של
הצדיק הקדוש המלומד בניסים המקובל האלוקי
המנורה הטהורה
הגה"ק מרן רבינו מאיר אבוחצירא זיע"א
נתבש"ם י"ז ניסן תשמ"ג
ת.נ.צ.ב.ה.

נדרי" ענינו הוא שכשם שאנו מתירים
הנדרים, כך השי"ת מתיר עוונותינו
וכו'.

שני אפשרויות לבער את היצר הרע

יש שני אופנים שאדם מבער את
היצר הרע, מתי שיש לאדם יראה
ופחד גדול מהשי"ת, היצה"ר לא בא
אליו כי אם יש לאדם יראה ופחד
מהקב"ה, הוא ניצל מיצר הרע. ויש
עוד אופן שיהודי ניצל מן היצר הרע
מתוך שניכנס בו אהבה לקב"ה, הוא
רואה כמה טוב הקב"ה עושה לו,
ואם יילך אחרי היצר הרע הוא כפוי
טובה, וכך ניצל מן היצר הרע, ולכן
בליל יום הכיפורים איך ניצול מיצר
הרע מהפחד והיראה שיש ליהודי
מהאימה של יום הדין שבו הקב"ה
חותם מי לחיים ומי למיתה, אבל
בליל בדיקת חמץ הוא הלילה שבו
אנו מבערים את החמץ וכל זאת אנו
עושים זכר לניסים שהקב"ה עשה
לאבותינו ביציאת מצרים, וכשיהודי
מתבונן כמה טוב הקב"ה עשה
לאבותינו ביציאת מצרים, אם יילך

ביטול חמץ

חכמינו ז"ל תיקנו לנו בבדיקת חמץ
ובשריפת החמץ לומר, כל חמירא
דאיכא ברשותי - כל חמץ ושאור שיש
ברשותי שראיתי אותו ושלא ראיתי
אותו, יהיה הפקר ובטל כעפר הארץ,
וחז"ל תיקנו לומר אותו בארמית ויש
בזה סוד גדול, אבל צריך גם להבין
שהפירוש של כל חמירא שהוא
מבטל ומפקיר את החמץ.

מעלת ליל פסח

בספר "ויגד משה" (ס"ב) מובא בשם
בשם הגה"ק מבעלזא זי"ע: "ב' לילות
יש בשנה המשפיעים אורם לכל
השנה, ליל יום הכיפורים וליל פסח.
בליל יום הכיפורים, משפיע השם
יתברך בלב כל ישראל אור של יראה,
וכל ישראל חרדים ופוחדים מאימת
יום הדין. ובליל פסח משפיע השם
יתברך אור של אהבה בלבות ישראל.
ושניהם שווים בקדושתם, בליל יום
הכיפורים אומרים כל נדרי, ובערב
פסח אומרים כל חמירא. כל נדרי
וכל חמירא שווים הם בקדושתם, "כל

מעבדות לחירות, וכל שנה שמגיע חג הפסח, כל יהודי צריך לצאת מעבדות לחירות. אם אתה רוצה לצאת מהעבדות שלך, מהשעבוד שלך ליצר הרע. אם אתה רוצה להיות בן חורין, להרגיש חירות אמיתית. הוא רק ע"י שתזכה לבער את החמץ שבתוכך. שתזכה להוציא את ה"שאור שבעיסה" מליבך. שנבטל אותו בליבנו ביטול גמור. שלא יישאר ברשותנו. ואם האדם יהיה ברשות עצמו, ולא ברשות היצר הרע הרי שהוא בן חורין אמיתי, וזוהי חירות הנשמה חירות מהיצר הרע.

בבדיקת המיץ מסלקים את השטן

ומסופר על גדולי הצדיקים שהיו טורחים מאוד להסתובב ולהגיע לכל הפינות של הבית, כמו שמובא בשם הקב הישר (פרק פט), שעל ידי שיהודי מסתובב עם הנר של בדיקת חמץ בכל הפינות של הבית, הוא לא רק מבטל את החמץ, אלא גם מגרש ומבטל את השטן ואת היצר הרע שלא ייכנס אליו לבית, וזו שמירה

אחרי יצר הרע הרי הוא כפויי טובה ולכן ליל יום הכיפורים וליל בדיקת חמץ שווים הם בקדושתם כי שני הזמנים האלו יהודי מבער את היצר הרע.

התורה הקדושה מצוה אותנו לבער את החמץ לפני חג הפסח. אבל יהודי צריך לבער לא רק את החמץ, אלא גם את היצר הרע, שהוא רומז לחמץ כמו שהחמץ תופח גם היצר הרע מכניס באדם גאווה, ולכן תיקן הבן איש חי זצ"ל (לשון חכמים סי' מח) שיהודי עושה שריפת חמץ, יאמר יהי רצון כשם שאני מבער את החמץ, כך נזכה לבער את היצר הרע מליבנו ונזכה להיטהר ולהתקדש בקדושה גדולה.

וכשם שבדיקת חמץ היא על ידי נר, כך גם בדיקת היצר הרע היא על ידי הנשמה, שגם היא הנקראת נר (משלי כז) "נר ה' נשמת אדם", והאור של הנר רומז לאור של התורה, שהתורה נמשלה לאור כמ"ש "ותורה אור", שעל ידי האור הרוחני של התורה, אפשר לבער את היצר הרע. ולכן בחג הפסח עם ישראל יצאו

קריאת מ"ב המסעות

והסגולה השניה לערב פסח (מובאת בספר הפליאה והזכירו הרב הקדוש מוהר"ר שמשון מאסטרופולי ז"ל וימצא כתוב בכתבי הקודש של הרב הגדול מוה"ר אליהו הכהן ז"ל בעל ספר שבט מוסר ובמדרש תלפיות בעי"ת אזמיר יע"א רני יעקב שאיתיאל ניניו זצ"ל) והיא סגולה גדולה מאוד, שכל יהודי בערב פסח יקרא את הפסוקים בתורה של הארבעים ושנים מסעות, של בני ישראל בהיותם במדבר, כל מי שיקרא את הארבעים ושניים מסעות בערב פסח, מובטח לו שיהיה נישמר וניצול מדבר וממגיפה, ולא ישלוט בו שום פגע רע, ובפסוקים האלו של המ"ב מסעות יש בהם סודות גדולים מאוד.

הלימוד ממ"ב מסעות

התורה הקדושה מספרת לנו על כל הארבעים ושניים מסעות שעברו בהם בני ישראל במשך ארבעים שנה שהיו במדבר מזמן שיצאו מארץ

לבית למשך כל השנה כולה.

סגולת רבי שמשון מאוסטרופולי

יש שתי סגולות מיוחדות לערב פסח. הסגולה הראשונה היא התפילה של רבינו הקדוש רבי שמשון מאוסטרופולי זצוק"ל שיש בתפילה הזו סוד גדול מאוד והוא הבטיח שכל מי שילמד את מכתבו בכל שנה ובפרט בערבי פסחים "מובטח שהוא ניצול כל אותו השנה, מכל מכשול ומיתה משונה ושום אונס, ואל ימשלו בו אויביו, וכל שונאיו יפלו תחתיו, ובכל אשר יפנה יצליח וישכיל", לכן הגם שבמושכל ראשון נראים הדברים כעמוקים ובלתי מובנים, אעפ"כ יתאמץ האדם לעיין בו, וכאשר ילמד את המכתב במתינות וביישוב הדעת יראה שאפשר להבין את דבריו הקדושים בדרך הפשט, ולכן נכון מאד לכל אשר בשם ישראל יכונה ללמוד מכתב קדשו פעם אחת בשנה, ויזכה לשמירה יתירה בכל דרכיו.

כמו שבני ישראל גם שהיה להם זמן של נפילה וזמן של ירידה ולפעמים עצרו מעט זמן ולפעמים זמן ארוך אבל בסופו של דבר המשיכו הלאה עד שזכו להיכנס לארץ ישראל.

סוד הקיום של עם ישראל

בהגדה של פסח אנו אומרים "והיא שעמדה לאבותינו ולנו, שבכל דור ודור עומדים עלינו לכלותינו, והקב"ה מצילנו מידם", וצריך להבין מה הפירוש "והיא"?

אלא אומר הישמח ישראל מאלכסנדר על ההגדה (עמ' עט, ד"ה והיא שעמדה), "והיא" זו האמונה בבורא עולם. אותה אמונה שאברהם, אבינו החדיר והשריש בעם ישראל, היא סוד הקיום של עם ישראל, והיא שעמדה לאבותינו בדור יציאת מצרים שבזכותה נגאלו ממצרים, והיא זו שעומדת לנו בכל דור ודור.

מצרים ועד שנכנסו לארץ ישראל ואומר המדרש ולמה התורה כתבה לנו את כל המסעות שהיו בהם בני ישראל? מה הדבר בא ללמד אותנו?

אלא מבארים חז"ל (מובא בבאר הפרשה פרשת מטות) פרשת מטות שהתורה באה לרמוז לנו שכמו שבני ישראל היו ארבעים ושניים מסעות, משעה שיצאו מארץ מצרים ועד שנכנסו לארץ ישראל, כך החיים של האדם בעולם הזה הוא כמו מסע אחד ארוך וכמו שבני ישראל שהיו במדבר לפעמים הם היו הולכים ולפעמים הם עצרו ונחו, ואחר כך המשיכו ללכת, ועוד פעם עצרו ואחר כך עוד פעם המשיכו ללכת, כך במשך ארבעים ושתיים פעמים שחנו במדבר ועד שנכנסו לארץ ישראל. כך הם החיים של האדם בעולם הזה, לפעמים אדם הולך, לפעמים יש זמן של עצירה, לפעמים יש זמן של ירידה עליה, ולפעמים יש זמן של נפילה ויש זמן של נפילה אבל יש דבר אחד שצריך ליזהר שהעצירה לא תהיה לנצח גם אם עצרת וגם עם נפלת אבל מיד תקום ותמשיך הלאה ללכת כדי שבסוף תזכה להגיע אל המטרה

גאולה כללית וגאולה פרטית

חג הפסח הוא זמן של גאולה, כמו שאמרו רבותינו ז"ל שבית המקדש השלישי יבנה בחג הפסח, וכן אמרו חז"ל (ראש השנה יא א) "בניסן נגאלו ובניסן עתידין ליגאל".

וחג הפסח הוא זמן לא רק של גאולה כללית של כל עם ישראל, אלא הוא גם זמן של גאולה פרטית של כל יהודי ויהודי, ואמרו חז"ל (פסחים קטז ב) "בכל דור ודור חייב כל אדם לראות את עצמו כאילו הוא יצא ממצרים", ואומר רבינו הנתיבות שלום שמצרים לשון מיצר, שבליל הסדר יש כח לאדם לצאת מכל המיצרים, מכל הבעיות מכל הצרות מכל הדאגות.

בליל הסדר הגאולה היא בבת אחת

ואומר מרן המשגיח הגר"ש וולבה זצ"ל בעלי שור (ח"ב עמי שצה) וכן הנתיבות שלום, שהגאולה לעתיד

לבוא לא תבוא בבת אחת אלא מעט מעט, כמו שהשמש לא זורחת בבת אחת אלא מעט מעט, כך הגאולה תבוא בשלבים, וכן מצינו בתלמוד ירושלמי (ברכות פ"א ה"א, יומא פ"ג ה"ב) שאמר רבי חייא לרבי שמעון בן חלפתא, כך היא גאולתם של ישראל - בתחילה קמעא קמעא, כל מה שהיא הולכת - היא רבה והולכת.

ואומרים רבותינו ז"ל, שמה שאמרו שהגאולה תבוא בשלבים הוא רק אם הגאולה תבוא בשאר זמנים, אבל אם הגאולה תבוא בליל הסדר היא תבוא ברגע אחד ולא בשלבים, וכמו שביציאת מצרים ברגע אחד יצאו בני ישראל מעבדות לחירות כך הגאולה בליל הסדר היא ברגע אחד, וכמו שאמרו חז"ל בפיוט (בסליחות ר' צדוק שבספר שפתי רננות) "ישועת ה' כהרף עין".

וכך גם הגאולה הפרטית של כל יהודי בליל הסדר היא ברגע אחד, שברגע אחד יכול אדם לצאת מכל צרה ומכל בעיה שיש בעולם בזכות הקדושה הגדולה של ליל הסדר, וכמו שכותב הרב הנתיבות שלום שליל פסח הוא זמן מסוגל להשתנות

בעשר המכות רואים שהקב"ה שולט על כל הבריאה כולה

ואומר הרב דב יפה בספרו לעבדך באמת (עמ' קצ), שיזו הסיבה שהקב"ה הביא את עשר המכות על המצרים, שהרי יכל הקב"ה להביא מכה אחת חזקה, והיה מוציא את בני ישראל ממצרים ולמה הביא עשר מכות?

אלא שאם היה הקב"ה מביא רק מכה אחת חזקה, והיה מוציא את בני ישראל מארץ מצרים היו הגויים יכולים לטעון שהקב"ה כוחו רק בדבר אחד, ולכן מה עשה הקב"ה הראה להם את כוחו ואת גבורתו, שהוא השולט על כל הבריאה כולה, על המים, ועל העפר, ועל הרוחות, ועל בעלי החיים, ועל האור והחושך ועל בני אדם.

וכן כותב המהר"ל בספרו גבורת ה', שעשרת המכות אינן רק ריבוי של מכות, אלא הן מעידות על שלטון הקב"ה על כל על כל אשר בבריאה: בדם, ה' הראה את שליטתו על המים, שממים הוא יכול לעשות דם.

מזלו מרע ליפה, והיינו שבלילה זה מסוגל להשתנות לחלוטין ולצאת לחירות מכל מצריו.

מיסודות האמונה

אחד מיסודות האמונה הוא יציאת מצרים, וחג הפסח הוא זכר ליציאת מצרים, ואנו רואים שהתורה מזכירה את ענין יציאת מצרים חמישיים פעמים בתורה.

הקב"ה שולט ומשגיח על כל הבריאה

וביציאת מצרים אנו רואים את כוחו הגדול של בורא עולם, שהקב"ה לא רק ברא את העולם, אלא שהוא גם מנהיג ושולט ומשגיח ומהווה ומחייה את כל הבריאה כולה, מתחילתה ועד סופה בכל רגע ורגע.

וכדברי הכתוב: (שמות ח יח):
 "והפליתי ביום ההוא את ארץ גושן
 אשר עמי עומד עליה לבלתי היות
 שם ערוב, למען תדע כי אני ה' בקרב
 הארץ" - שהשגחתי פרושה על
 הארץ, שהערוב ששלחתי להכות את
 מצרים, לא יכנס לארץ גושן להזיק
 לעם ישראל.

מוזכרת בעשרת הדיברות

ולכן בשעה שהקב"ה בא לתת לנו
 את התורה, הדיבור הראשון שאמר
 הקב"ה (שמות כב), "אנוכי ה' אלוקיך
 אשר הוצאתיך מארץ מצרים". ולמה
 הקב"ה לא אמר אנוכי ה' אלוקיך
 אשר בראתי שמים וארץ?
 אלא כי הוא דבר פשוט שיש בורא
 לעולם, וגם הגויים מאמינים שיש
 בורא לעולם, אבל הגויים טוענים
 שהקב"ה רק ברא את העולם, ויותר
 הוא לא שולט ולא משגיח על העולם
 ולא מנהיג את העולם.

אבל אנו מאמינים שהקב"ה לא
 רק ברא את העולם, אלא הקב"ה
 גם מנהיג ומשגיח על כל דבר ודבר
 בבריאה, ודבר זה ראינו ביציאת

בצפרדע, ה' הראה שהוא שולט על
 הבריות שבמים.

בכינים, ה' הראה את שליטתו על
 עפר הארץ לעשות אותו כינים.

מכת ערוב מלמדת על שליטה
 בבעלי חיים שמעל הארץ.

מכת דבר, על שליטה על האוויר
 ועל בעלי חיים.

מכת שחין, הוכיחה שליטה על
 בריאות האדם.

מכת ברד, על העננים למעלה, וגם,
 שבשליטתו של הקב"ה שאש ומים

יעשו שלום ביניהם.

מכת ארבה, מראה על שליטה
 על הבריות המעופפות, ועל הרוח
 שהביאה אותם למצרים.

מכת חושך, מראה שליטה על
 המאורות.

ומכת בכורות, הוכיחה את שליטת
 הקב"ה על חיי בני אדם.

השגחה פרטית

בנוסף לשלטונו של הקב"ה על כל
 הבריאה, הוכיח גם הקב"ה את היותו
 משגיח על הבריאה, שמהמכות
 שבאו על מצרים לא יפגעו בישראל,

מצרים איך שהקב"ה שולט ומשגיח על כל הבריאה כולה מתחילתה ועד סופה, ולכן מוזכר בתורה יציאת מצרים חמישים פעמים כי שם הקב"ה הראה לכל העולם את ידו החזקה.

מי שיש לו תעודה לא צריך להזכיר כל פעם מחדש

מסופר על רבי ישראל מסלנט (מובא בספר "תנועת המוסר", חלק א עמי 318) שהיה נוסע מידי שנה לשבועיים של נופש והוא היה מתארח תמיד באכסנייתו של יהודי שומר תורה ומצוות. שנה אחת, גילה רבי ישראל סלנטר לחרדתו, שבעל האכסניה מתחיל להתדרדר מבחינה רוחנית. בתחילה התפלל ביחידות, בהמשך החל לדלג על תפילות ובקושי הניח תפילין, שאל אותו רבי ישראל: "מה קרה לך?? אינך אותו יהודי שהכרת...". "כבוד הרב, לא נעים להגיד", מתנצל בעל האכסניה, "אבל, האם הרב חושב שהוא האורח היחיד פה?" "מה פירוש?" תהה רבי

ישראל, "אורחים רבים מגיעים לכאן", מסביר בעל האכסניה, "יום אחד הגיע לכאן יהודי פוקר, ולנגד עיני ראיתי אותו אוכל בשר בחלב, ר"ל. באותו מעמד אמר היהודי בגסות: "אם יש בורא לעולם - אחנק עם האוכל בפי, אך אם לא אחנק - היכן בורא העולם???" ואני נחרדתי. כבוד הרב, הוא אכל מאכלות אסורים ולא נחנק!!! מאז עלו בי הרהורים קשים, אם אכן יש בורא לעולם - מדוע לא המית אותו באותו רגע???

ברקע נשמעה נגינת כינור, "מהי המנגינה הזו?" שאל רבי ישראל, "זו ביתי", ענה בעל האכסניה, "היא לומדת בקונסרבטוריון כיצד לנגן בכינור", "האם היא יודעת לנגן?" המשיך רבי ישראל לחקור "ודאי! כבר שבע שנים שהיא לומדת, מאז שהייתה ילדה קטנה. אפילו תעודות יש לה!!!" הייתה התשובה המאושרת "האם תוכל לקרוא לה? ברצוני לבחון אם אכן מיטיבה היא לנגן", ביקש רבי ישראל, הבת המנגנת הובלה אחר כבוד אל אולם האורחים, "אביך אומר שאת יודעת לנגן, האם הוא נכון?" שאל אותה הרב, "אכן כן", ענתה הבת,

להוכיח שיש בורא לעולם?! פעם אחת, לפני שלושת אלפים ושלש מאות שנה, הוכיח הקב"ה קבל עם ועולם, (שמות ח יח) "למען תדע כי אני ה' בקרב הארץ", ועל כך אנו מצווים יום יום: (דברים טז ג) "למען תזכור את יום צאתך מארץ מצרים, כל ימי חייך". מיני אז, במשך דורות רבים, עברה המסורת מאב לבן, ועמה סיפור עשרת המכות שעברו על המצרים, המצרים מקבלים מכות והיהודים - לא! כל העם ראה בברור את יד ה', ואת זאת אנו רוצים להשריש בלדינו, עשרת המכות ושאר ניסים לא ישובו הנה עבור כל כופר שישאל שאלות!! כל אדם שיתבונן ויפקח עיניים, יוכל להבין מיד מי ברא את העולם, כיצד נברא כזה עולם, האם יתכן שהעולם כזה נברא לבד?? כיצד יתכן שמגרעין קטן של תפוח, שהוכנס לתוך האדמה, נוצר עץ גדול של תפוחים?? באיזה בית חרושת נוצר התפוח? על כך מגיעה הברכה, כהכרזת האמונה: "ברוך אתה ה' בורא פרי האדמה..."

"בליל הסדר מסבים יחד אבות ובנים ומתבוננים ב"תעודה", דהיינו

"האם תואילי להשמיע לי מנגינה אחת, רוצה אני לשמוע כמו אוזני..."

ביקש הרב, הבת סירבה, הרב חזר על בקשתו: "אביך מארח אותי באכסנייתו, אינני אדם מהרחוב, לא תסכימי להשמיע לי מספר נעימות?" אך הבת נשארה בסירובה. היא אינה מעוניינת להשמיע שום מנגינה בכינורה, שואל אותה אביה: "מה קרה? מדוע אינך רוצה לנגן?" "אבא", התלוננה הבת המלומדת, בשביל מה הרב רוצה לשמוע אותי, כדי לדעת אם אני יודעת לנגן? בשביל כך יש לי תעודות, האם עלי לפתוח את כינורי עבור כל אחד שרוצה לראות אם מיטיבה אני לנגן? אוכל להראות לך בתעודות, בדיוק רב, כמה למדתי ועל מה נבחנתי. תעודה לא ניתנת סתם, היא ניתנת רק לבעלי ידע!!! האב והרב שתקו, לבסוף, הפר רבי ישראל את השתיקה ושאל: "האם לדעתך צודקת בתך?" "אכן, אף אני סבור כמוה", עונה האב, "וריבוננו של עולם לא צודק?" שאל רבי ישראל בכאב, "האם כל אפיקורס וכופר, שקיימים בכל דור ודור, חייבים להיחנק בזמן אכילת דברים אסורים, על מנת

המאשרת שהוא רופא מוסמך, הח"ח זצ"ל הסתכל וראה שתאריך כתיבת התעודה הוא מלפני ארבעים שנה, ואמר לרופא יתכן שבשעתו אכן הוכחת שאתה יודע לרפא, אבל מנין לי לדעת שעכשיו אתה עדיין רופא, השיב הרופא שאין שום טעם לערוך כל פעם בחינות אלא מספיק שנבחן פעם אחת בשעתו.

א"ל החפץ חיים זצ"ל תדע לך שגם לגבי הקב"ה כן הוא, לפני שמסר לנו את התורה והעמידנו בניסיונות הרבה מתוך הסתר פנים, הראה לנו נסים ונפלאות להוכיח שהוא שולט ומשגיח על כל העולם הזה, ואמר לנו כביכול זוהי התעודה שלי, שאני שולט ומשגיח בעולם, ועליכם למסור ידיעה זו לדורות הבאים אחרים עד עולם, ולכן אע"פ שהיום רצונו יתברך לנהוג בהסתר תוך הסתר, עד שצריך מסירות נפש בחיים כדי לקיים תמיד את רצונו, אבל כביכול התעודה היא הנסים שאירעו בשעת יציאת מצרים. ובכל דור בליל ט"ו בניסן עלינו להאריך בסיפור נפלאות שעשה ה' במצרים שהיא התעודה שלו, וזהו מה שאמרו חז"ל (פסחים קטז ב) בכל

ההגדה ושאר המקורות לסיפור יציאת מצרים, ולנגד עיניהם מתגלים הניסים והנפלאות, האותות והמופתים שעשה ה' במצרים. שהרי לשם כך נעשו, כמו שנאמר, "ולמען תספר באזני בנך ובן בנך את אשר התעללתי במצרים ואת אותתי אשר שמתים בם", כשהמטרה היא: "וידעתם" - אבות ובנים - "כי אני ה'" (שמות י). (ילקוט לקח טוב עמ' לח).

התעודה של בורא עולם

מעשה ב"חפץ חיים" זצ"ל, (תשובות והנהגות פסח עמ' תשסב) בזמן הפרעות באוקראינה שנהרגו ונטבחו רבבות יהודים על קידוש השם הי"ד, היה הקדוש ה"חפץ חיים" אצל רופא אחד שהתחיל לשאול אותו איך הקב"ה כביכול מסוגל לראות היאך מייסרים את עמו באכזריות שכזו ולשתוק על כך. רבינו החפץ חיים זצ"ל נתעטף בשתיקה ולא השיב לו. אמר הרופא תאמין לי שאני מתחיל לפקפק אם יש אלוקים בעולם, השיב לו החפץ חיים זצ"ל אני מפקפק אם אתה רופא או לא, מיהר הרופא להראות לו תעודה תלויה על הקיר

בליל הסדר המצווה היא לספר

ואומרים רבותינו ז"ל שבכל השנה יש מצווה לזכור את יציאת מצרים, אבל יש לילה אחד בשנה שלא מספיק לזכור בלב את יציאת מצרים, אלא יש מצווה לספר את סיפור יציאת מצרים, וכמו שכתוב בהגדה של פסח "ואפילו כולנו חכמים כולנו נבונים כולנו יודעים את התורה מצווה עלינו לספר ביציאת מצרים"

"וכל המרבה לספר בסיפור יציאת מצרים הרי זה משובח", ועוד בתקופת בית המקדש היו באים כל היהודים לירושלים לבית המקדש להקריב את קורבן פסח, והיו קוראים את ההגדה של פסח.

פה - סה

ואנו רואים שאף על פי שבתורה מוזכר כמה שמות לחג הפסח, חג המצות, חג הפסח, חג האביב, חג החירות, אבל מדוע נשתרש אצל עם ישראל לקרוא לחג רק חג הפסח? ודבר שני הרי קורבן פסח היה נאכל

דור ודור חייב אדם לראות את עצמו כאלו הוא יצא ממצרים, שהנסיים והנפלאות שעשה הקב"ה מתחילה למען כל בית ישראל, לא רק אלו שהיו אז אלא למען כל הדורות שיעמדו עד זמנינו, ולכן נחשב הדבר כאילו היינו אנו בעצמנו עבדים במצרים, ויצאנו משם בניסים שהראה הקב"ה, ולא רק לדור ההוא אלא גם לנו, וגם אותנו גאל עמהם הקב"ה.

לזכור בכל יום את יציאת מצרים

והתורה מצווה אותנו לזכור בכל יום את יציאת מצרים כמו שכתוב (דברים טז ג) "למען תזכר את יום צאתך מארץ מצרים כל ימי חייך", ועל ידי שאנו נזכור תמיד את הניסים הגדולים שעשה הקב"ה בזמן יציאת מצרים, אנו נחזק ונשריש בלב שלנו את האמונה בבורא עולם שהוא משגיח והוא שולט על כל הבריאה כולה.

בודקין את החמץ לאור הנר", וליל בדיקת חמץ הוא לילה קדוש מאוד, ותיקנו רבותינו ז"ל שאחרי שאדם סיים לבדוק את החמץ שיאמר את הנוסח "כל חמירא דאיכא ברשותי, דחזיתיה ודלא ביערתיה דביערתיא ודלא ביערתיה לבטיל ולהווי כעפרא דארעא". והפירוש הוא: כל חמץ, ושאר שיש ברשותי שראיתי אותו, ושלא ראיתי אותו. שביערתי אותו ושלא ביערתי אותו. יהיה בטל כעפר הארץ.

ולכאורה צריך להבין מדוע תיקנו חכמים לומר את הנוסח של ביעור חמץ בלשון ארמית, ולמה לא תיקנו לומר בלשון הקודש?

תחילת ההגדה היא בארמית

ועוד צריך להבין הרי ידוע שאנשי כנסת הגדולה הם חיברו את ההגדה של פסח, וההגדה פותחת "הא לחמא עניא די אכלו אבהתנא בארעא דמצרים" ולכאורה גם כאן צריך להבין מדוע תיקנו חכמים את תחילת ההגדה בלשון ארמית ולא בלשון

רק בלילה הראשון, אבל את המצות אוכלים כל שבעת ימי החג, ויותר היה נראה לקרוא לחג, חג המצות מאשר חג הפסח?

אלא בגלל שהמצווה הכי גדולה בחג היא לספר סיפור יציאת מצרים כמ"ש (שמות יג ח) והגדת לבנך ביום ההוא לאמר ודרשו חז"ל (מכילתא דמסכת פסח יז) בשעה שמצה ומרור מונחים לפניך, ולכן השתרש שם החג פסח, שהפירוש שלו פה- סח, הפה סח ומספר את הניסים הגדולים שהקב"ה עשה ביציאת מצרים וכך תתחזק האמונה בבורא עולם.

ואם נתבונן נראה שכל המצוות בליל הסדר קשורות לפה, הדיבור אכילה ושתיה, דיבור על ידי סיפור יציאת מצרים בפה, אכילת מצה בפה, אכילת מרור בפה, שתיית ארבעה כוסות של יין בפה, ולכן נקרא פה- סח שבפסח כל המצוות הם תלויות בפה.

בדיקת חמץ

כתוב במשנה במסכת פסחים (ב א) "אור לארבעה עשר בניסן

הראשון הוא בליל בדיקת חמץ, ולכן אומרים את הנוסח אחרי בדיקת חמץ בלשון ארמית כל חמירא דאיכא ברשותי, והלילה השני שהקב"ה יורד בעצמו ומעלה את התפילות והבקשות שלנו הוא בליל הסדר שיהודי קורא את ההגדה של פסח ואומר "הא לחמא עניא די אכלו אהבתנא בארעא דמצרים" כי הקב"ה יורד בכבודו ובעצמו ומברך את האדם שמספר סיפור יציאת מצרים ולכן תיקנו חכמים לומר שני דברים אלו דווקא בלשון ארמית.

הקב"ה יורד לשמוע

ואומר רשב"י בזוהר הק' (רעיא מהימנא בא) שבליל הסדר בשעה שיהודי קורא את ההגדה של פסח הקב"ה קורא לכל פמליה שלו לכל המלאכים ואומר להם בואו ותרדו איתי לארץ ונשמע איך מקלסים אותי בני, ואומר הזוהר הקדוש שבשעה שיהודי קורא את ההגדה של פסח ומספר את סיפור יציאת מצרים, הקב"ה מברך אותו בשבעים ברכות.

הקודש?

אלא הגמרא במסכת שבת (יב ב) אומרת שהסיבה שתיקנו את נוסח התפילה בלשון הקודש ולא בלשון ארמית מכיוון שמלאכי השרת אינם מבינים בלשון ארמית אלא רק בלשון הקודש, ובגלל שהמלאכים הם מעלים את התפילה לשמים, והמלאכים בשמים אינם מבינים לשון ארמית, לכן התפילה נתקנה בלשון הקודש, והרי ידוע שהקדיש ניתקן בלשון ארמית ולמה ניתקן הקדיש בלשון ארמית? אלא מכיוון שאת הקדיש המלאכים לא מעלים, אלא הקב"ה יורד בכבודו ובעצמו ומעלה את הקדיש כי הקדיש הוא שבח גדול מאוד לקב"ה.

הקב"ה יורד בעצמו ומעלה את התפילות

ואומר בספר "שארית מנחם" מוויז'ניץ (עמ' ט), שבכל השנה כל התפילות שלנו עולות לשמים על ידי המלאכים, אבל יש שני זמנים בשנה שהקב"ה יורד בעצמו ומעלה התפילות והבקשות שלנו. הזמן

למה נקרא ליל הסדר?

הלילה הראשון של חג הפסח נקרא ליל הסדר, והמקור הראשון שמצאנו שקוראים ללילה הראשון של חג הפסח ליל הסדר הוא בספר האורה שמיוחס לרש"י לפני בערך אלף שנים, בהלכות קידוש שם מוזכר המקור הראשון לביטוי ליל הסדר, וזה לשונו ואינו אוכל עד שיסדור הסדר, וכן מצאנו בתוספות (פסחים קיד א) הרב יוסף עשה בסדרו.

והטעם לכך, כי חז"ל תיקנו לנו שאת כל המצוות של ליל החג יש להם סדר מסוים וחייב לעשות את המצוות שבלייל החג לפי הסדר קדש ורחץ כרפס יחץ מגיד רחצה מוציא-מצה מרור כורך שולחן-עורך צפון ברך הלל נרצה, וכו', ואם קיים את המצוות שלא לפי הסדר לא יצא ידי חובה.

סדר ר"ת סוד דרש רמז

וכתב בהגדת "בית ישראל" שהטעם שנקרא הלילה הראשון ליל הסדר, מכיוון שבתורה הקדושה יש פרד"ס

רבדים, פשט רמז דרש סוד. וליל הסדר יש בו סודות עמוקים מאוד, וכדי להבין את המהות של ליל הסדר הוא רק על פי הסוד הדרש והרמז, ולכן נקרא ליל הסדר, כי סדר ר"ת סוד דרש רמז, ללמדנו שבליילה הזו אל תסתפק בפשט הדברים אלא תתעמק בפנימיות של הדברים.

זהו באמת הסדר הנכון

ועוד טעם למה נקרא ליל הסדר? אומר רבינו השפת אמת (שה"ג תרנ"ד שם) שלפעמים אדם רואה שכל מיני דברים בחיים לא הולכים לפי הסדר שהוא רצה ותכנן ויש לאדם עצבות בלב למה הדברים לא הולכים לפי הסדר שהוא רוצה, אבל אם יש לאדם אמונה שלימה בבורא עולם, הוא יודע שמה שהקב"ה עושה הוא הסדר הטוב ביותר בשבילו, ולכן באו חז"ל ואמרו שהלילה הראשון של החג נקרא ליל הסדר שהרי לכאורה בליל הסדר לא עושים לפי הסדר הרגיל אלא משנים מהסדר הרגיל של כל השנה כולה, שבכל השנה אוכלים חמץ ומצה ועכשיו אוכלים רק מצה,

הטוב לו יותר מכל הסדרים. והכל
בחסד כמ"ש הנוהג בחסדו כל דור...

סדר לכל השנה כולה

ועוד טעם למה נקרא ליל הסדר?
אומר רבי אהרון מקרלין בספרו "בית
אהרן" (לפסח ד"ה ליל שימורים)
שכפי שעושה את ליל הסדר, כך
מסדר הוא לעצמו את כל השנה.

הקללה הכי גדולה לאדם בעולם
הזה שבכל דבר יש לו ספיקות, וכל
מה שבא לעשות אחר כך מתחרט
וחוזר בו, מתי שיש לאדם ספיקות
בלב אין לו מנוחה כלל יש לו מחשבה
ללכת למקום מסוים ומתחיל ללכת
ואחר כך מתחרט וחוזר בחזרה, ושוב
פעם רוצה ללכת ושוב פעם חוזר בו
או שרוצה לקנות דבר מסוים ואחר
כך חוזר בו ושוב פעם מתחרט ורוצה
לקנות את הדבר, והוא מה שכתוב
בתורה (דברים כח כח) יככה ה'
בשגעון ובעורון ותמהון לבב. מהו
תימהון לבב אלו הספיקות שיהיה
לאדם ספיקות בכל דבר, ומתי באים
על האדם ספיקות בענייני העולם
הזה? מתי שיש לאדם ספיקות
באמונה בבורא עולם, העונש שלו

לכן באו חז"ל ואומרים שדווקא בגלל
כך נקרא ליל הסדר, שגם אם ניראה
לך שהדברים לא בסדר שאתה רוצה,
תדע לך שזהו הסדר הנכון, כי כל
מה שהקב"ה עושה הוא הסדר הנכון
והטוב ביותר בשביל האדם.

וזו לשון ה'שפת אמת' (שה"ג תרנ"ד
שם) "כל תהלוכות הגלות היה
הכל סדר מיוחד; שלא נאמר כי קרה
סיבה ששלט פרעה על בני ישראל,
רק הכל היה בכוונה מכוונת כמ"ש
לאברהם בברית בין הבתרים. ואפי'
כל פרטי העינויים וקושי העבודה ה'
הכל בסדר מיוחד. והלא כל סיפורי
הגדה הם מתהלוכות ענים וצעקותם.
והוא בכלל סיפור יציאת מצרים,
שהכל היה בהשגחת השי"ת לטובת
בני ישראל. לכן המצווה על מצות
ומרורים, שיש לשבח על הגלות כמו
על הגאולה... הכל נערך על פי תכנית
וסדר מדויקים כחוט השערה, שקבע
הקב"ה בתורה הקדושה!...

וממשיך ה'שפת אמת' ואומר אך יש
דורות שסדר הנכון להם הוא הגלות.
ויש שמיוחדין אל החירות והגאולה,
כפי דעת היודע תעלומות... שהקב"ה
הוא היודע לסדר לכל דור, סדר

יש סדר לעולם

ועוד טעם למה נקרא ליל הסדר אומר רבינו המהר"ל מפראג (הקדמה לספרו גבורות ה'), שהטבע בעולם מתי שאדם רואה דבר שהוא מסודר בסדר מופתי ומדויק, הוא מבין שיש מישהו שעומד מאחורי הדבר, כי דבר שנעשה מאליו לא יכול להיות שיהיה מסודר בדיוק גדול וכשמתבוננים בכל הניסים שהקב"ה עשה ביציאת מצרים רואים שהכל נעשה בסדר מסוים ובדיוק גדול, ולכן נקרא ליל הסדר שעל ידי שרואים שיש סדר בעולם הדבר מראה שיש בורא לעולם.

ולכן ליל חג הפסח נקרא ליל הסדר שביציאת מצרים ובעשרת המכות רואים שהקב"ה הביא את המכות בסדר מדויק וכשרואים שיש סדר בבריאה מיד מבינים שיש בורא לעולם שהוא מסדר את כל הבריאה. וכשם שהטבע מתנהל לפי סדר קבוע. כך כל הניסים שאירעו מיציאת מצרים ועד היום, אין בהם חלילה, שום דבר מקרי, אלא הכל מתרחש לפי סדר מסוים, ואע"פ שלא תמיד

שגם בענייני העולם הזה שיהיה לו ספיקות.

אבל אם אדם רוצה שלא יהיה לו ספיקות בענייני העולם הזה, מה יעשה? יחזק את האמונה שלו בבורא עולם שהאמונה שלו תהיה מוחלטת וחזקה בלי שום ספק, ויזכה שגם בענייני העולם הזה לא יהיה לו שום ספיקות, וכל מה שיעשה, יעשה בלב שלם, ולכן הלילה הראשון של חג הפסח נקרא ליל הסדר כי על ידי שמספר סיפור יציאת מצרים ומחזק את הלב שלו באמונה בבורא עולם הוא עושה לעצמו סדר לכל השנה כולה שאם אין ספיקות באמונה לא יהיה ספיקות גם בענייני העולם הזה. וכן כתב בקונטרס "קדושת ליל הסדר" (עמ' יז) והלילה הזה הוא סדר על כל השנה, ובלילה הזה תלוי התנהגותו ודיבוריו ומעשיו של האיש הישראלי לכל השנה, ואם בלילה הזה הוא משכיל בדעתו להתבונן שכדאי לו שיתנהג כראוי כי כך יהיה לו אחר כך שינוי לטובה לכל השנה כולה, נמצא שלילה זה הוא הגורם ומשליט סדר אין יתראה בס"ד כל השנה לכן שפיר נקרא ליל הסדר.

מבנינים אנו את הסדר הזה.

ביציאת מצרים רואים שיש סדר בעולם

ועוד אומרים רבותינו ז"ל שליל הסדר מלמד שבעולם שלנו יש סדר, וזהו הנושא הכי חשוב בחיים שאדם ידע בבירור שיש סדר בעולם, למה בני אדם מלאים בחרדות? כי הם חיים בתחושה שכביכול אין סדר בעולם, וכל אחד עושה מה שהוא רוצה, אבל ביציאת מצרים אנו לומדים שיש סדר בעולם, עם ישראל היו עבדים במצרים במשך מאתים ועשר שנים והקב"ה הוציא את בני ישראל ממצרים ועל פי השכל מי היה צריך להישאר היום קיים, האימפריה המצרית או אותו עם קטן שנדד במדבר? ודאי האימפריה המצרית, אבל אנו רואים שהמצרים נכחדו מן העולם אבל עם ישראל עדיין חי וקיים, ובחג הפסח אנו רואים שיש סדר בעולם ואם יש סדר בעולם סימן שיש מישהו שעושה את הסדר וזהו בורא עולם.

ועוד אומרים רבותינו ז"ל שמיציאת

מצרים לומדים שיש סדר בעולם ואין הפקרות ויש דין ויש דיין וכמו שהקב"ה הביא את עשרת המכות על פרעה ועל מצרים כך עתיד אדם לתת דין וחשבון על כל מעשה שעשה והקב"ה משגיח על כל הבריאה ומי שעושה טוב הוא יקבל טוב וכן להיפך ולכן נקרא ליל הסדר שמיציאת מצרים רואים שיש סדר בעולם ואין הפקרות.

וכי הציור יכול להיות במקרה?

בספר חובת הלבבות (שער הייחוד פ"ו) מסופר שפעם אחת בא גוי אחד לאחד מחכמי ישראל וטען בפניו שהעולם נברא מאליו וח"ו אין בורא לעולם, אותו חכם יהודי לקח את אותו גוי לבית אחד שצייר מיוחד צייר בו ציורים מרהיבים ויפים מאוד על כל קירות הבית ושאל החכם היהודי את אותו גוי איך הציורים האלו ואותו גוי התפעל מאוד מהציורים ואמר לו החכם היהודי לאותו גוי אתה יודע איך נהיו הציורים האלו? אדם אחד הניח על הגג כמה פחים

וכמו שאמר איוב "מבשרי אחזה אלוה" אלא שהוא דבר ברור שרואים דבר שנעשה בסדר מדויק ביותר יש מישהו שיצר ועשה אותו, והוא מה שאמר דוד המלך (תהילים ח ד, י) "כי אראה שמיך מעשה אצבעותיך ירח וכוכבים אשר כוננת וכו', ה' אדוננו מה אדיר שמך בכל הארץ", ועוד אמר (תהילים קד כד) מה רבו מעשיך ה' כולם בחכמה עשית.

ליל שימורים הוא לה'

ליל הסדר נקרא ליל שימורים כמו שכתוב בתורה (שמות יב מב) "ליל שימורים הוא לה'", ורבותינו ז"ל דרשו מה הפירוש ליל שימורים, לילה שהקב"ה שמר אותו מבריאת העולם לזמן של ברכה עבור עם ישראל, וכך אומרת הגמרא במסכת ראש השנה (יא ב) נאמר: "ליל המשומר ובא מששת ימי בראשית".

והגמרא במסכת פסחים (קט ב) דורשת על הפסוק ליל שימורים הוא לה' אמר רב נחמן לילה שהוא משומר מן המזיקין לילה, שהקב"ה שמר אותו מששת ימי בראשית לזמן של

של צבע ובאה רוח חזקה והפילה את הפחים של הצבע וכל הצבע נישפך וכך נוצרו הציורים היפים האלו אמר לו אותו גוי לחכם היהודי לא יכול להיות דבר כזה אם הצבע היה נשפך, הייתה תערובת של כמה צבעים אבל כאן רואים ציור שהוא מדויק מאוד וכל צבע עומד בפני עצמו ולא יכול להיות ציור שהוא כל כך מסודר ומדויק שנעשה לבד אמר לו החכם היהודי לאותו גוי ישמעו אוזניך מה שפיך מדבר אתה אומר מתי שרואים דבר שהוא נעשה בסדר מדויק, בטוח לא נעשה מאליו אלא יש מישהו שעשה זאת, אתה עומד ומסתכל על הבריאה ואתה רואה איזה יופי של הבריאה הצמחייה והעצים ובעלי החיים והשמש זורחת והרים וגבעות ואתה רואה שהכל בסדר מדויק, וכי יעלה על דעתך שכל זה נעשה לבד הרי אתה בעצמך אמרת שכל דבר שנעשה בדיוק גדול חייב שמישהו עומד מאחורי הדבר, וכן ואם יתבונן האדם על גופו איך הגוף מתפקד הכל בסדר מיוחד ומכווין וכי יעלה על דעתך שהאדם ניברא מעצמו ואין מישהו שעומד אחרי כל הבריאה,

הדבר השלישי שקרה בליל הסדר שבאו המלאכים לבשר את אברהם על לידת יצחק וכן אנו רואים בתורה שהקב"ה שלח מלאכים לבשר את אברהם אבינו על לידת יצחק ואומר המדרש שאותו יום שבאו המלאכים לבשר את אברהם על לידת יצחק היה חג הפסח, וכמו שמובא בחז"ל שאמר אברהם לשרה לושי ועשי עוגות ואומר המדרש (ב"ר פמ"ח י"ב) ששרה הכינה למלאכים מצות, והמלאכים אמרו לאברהם כעת חיה ולשרה בן ושנה אחר כך בליל הסדר נולד יצחק אבינו.

הדבר הרביעי שקרה בט"ו בניסן שנולד יצחק אבינו.

והדבר החמישי שיצחק בירך את יעקב בברכות וייתן לך האלוקים מטל השמים ורוב דגן ותירוש היה זה בליל הסדר שאמר יצחק לילה זה כל טללי ברכות פתוחים בשמים לקבל הברכות והתפילות,

וכן אנו רואים בתורה שבשעה שיצחק אבינו הרגיש שמתקרב זמן פטירתו מן העולם קרא יצחק לעשו בנו הגדול ואמר לו לך תצוד לי צייד ותעשה לי מטעמים אשר אהבתי

ניסים ונפלאות, אנו רואים שמזמן בריאת העולם נקבע שליל הסדר ליל ט"ו בניסן נחקק לזמן של ברכה.

תשעה דברים קרו בליל הסדר

הדבר הראשון ברית בן הבתרים כתוב בתורה שהקב"ה כרת ברית עם אברהם אבינו שמזרעו של אברהם ייצא העם המובחר ושזרעו של אברהם אבינו יקבלו את התורה הקדושה, ומתי היה ברית בין הבתרים בליל הסדר. (פרקי דרבי אליעזר פרק כ"ח).

הדבר השני שקרה בליל הסדר אברהם ניצח את ארבעת המלכים, כתוב בתורה שאברהם אבינו יצא להילחם בחמשת המלכים שהיו גיבורים גדולים מאוד והם היו מאות אליפים של חיילים ואברהם אבינו יצא הוא ועבדו אליעזר לבד והקב"ה עשה נס גדול לאברהם אבינו, והוא ניצח במלחמה ונעשה קידוש השם גדול בעולם ואומרים חז"ל שאותו לילה שאברהם ניצח במלחמה את חמשת המלכים היה ליל הסדר.

עזים, ויצחק אבינו ידע שהזמן שיש בו את העת רצון הכי גדול בשמים שבו נפתחים כל שערי הברכות בשמים הוא בליל פסח ולכן בחר יצחק לברך דווקא בליל פסח שהוא זמן של עת רצון, ואנו רואים שעוד קודם זמן של יציאת מצרים, כבר חג הפסח היה זמן של ברכה ויצחק אבינו בירך את יעקב בליל הסדר ואמר לו "ויתן לך האלוקים מטל השמים ומשמני הארץ ורוב דגן ותירוש יעבדוך עמים וישתחוו לך לאומים" ואומר המדרש ששאל הקב"ה את יעקב מתי תירצה שהברכות שבירך אותך יצחק יתקיימו אמר יעקב בביאת המשיח.

וכן כתב בתרגום רבי יונתן בן עוזיאל "יום שקרא יצחק אבינו לעשו לברכו - ארבעה עשר בניסן היה, וכך אמר לו: 'בני! בלילה הזה כל העולם כולו אומרים בו הלל, ואוצרות טללים נפתחים בזה הלילה - עשה לי מטעמים, ואברכך', הלך עשו להביא ונתעכב. בינתיים אמרה רבקה ליעקב: 'בני! הלילה הזה - אוצרות טללים נפתחים בו. העליונים אומרים בו שירה, בלילה הזה עתידים בניך להיגאל ולומר שירה. עשה מטעמים

בעבור תברכך נפשי בטרם אמות, ורבקה אימנו ראתה כל זאת ברוח הקודש ומיד אמרה רבקה ליעקב ועתה בני שמע בקולי לך אל הצאן וקח לי משם שני גדיי עזים טובים ואעשה אותם מטעמים לאביך.

אמרה רבקה ליעקב, בני, הלילה הזה אוצרות טללים נפתחים בו, העליונים אומרים שירה, הלילה הזה עתידים בניך להיגאל, הלילה הזה עתידין לומר שירה ובינתיים עשיו הלך לצוד צייד ואחרי שתפס צבי אחד היה קושר אותו לעץ והיה הולך לצוד את הצבי השני והיה בא מלאך והיה מתיר את הקשר של הצבי וכך התעכב עשיו זמן ארוך ובינתיים בא יעקב וקיבל את הברכות מיצחק.

ואומר המדרש למה אמרה רבקה ליעקב תיקח שני גדיי עזים וכי יצחק אבינו היה אוכל כמות כל כך גדולה של שני גדיי עזים?

אלא אומר המדרש בפרקי דרבי אליעזר (פרק לב והובא ברש"י בראשית כז ט) אותו יום היה ערב פסח ובפסח היו מקריבים שני קורבנות אחד קורבן פסח והשני קורבן חגיגה ולכן לקח יעקב שני גדיי

ולילה, וכל בתי כנסיות היו מלאים, וכשהגיע סנחריב לירושלים אותו לילה היה ליל הסדר ואחרי שחזקיהו המלך סיים את ההגדה של פסח מרוב שחזקיהו בטח בקב"ה הוא לא דאג, אלא הלך לישון ובאותו לילה הקב"ה הרג את כל החיילים של סנחריב, והשאיר בחיים רק את סנחריב ואת שני בניו.

והמדרש אומר איך הקב"ה הרג את כל חיילי סנחריב על ידי מלאכים שהקב"ה הוריד מלאכים מן השמים והם הרגו את כל חיילי סנחריב, והגמרא אומרת על הפסוק "וחובל עול מפני שמן" חובל עולו של סנחריב מפני השמן שהיה דולק בבתי כנסיות ובבתי מדרשות, והגמרא אומרת שהיה סנחריב הולך בדרך חזרה עם שני בניו אמר סנחריב שהוא נודר נדר לעבודה זרה שאם יגיע בשלום לבבל הוא יקריב את שני בניו קורבן לעבודה זרה שמעו את זה, שני בניו מה עשו קמו, והרגו את אבא שלהם הרגו את סנחריב, והגמרא אומרת (סנהדרין צד ב) שחשב הקב"ה לעשות את חזקיהו המלך משיח ואת המלחמה של סנחריב למלחמת גוג

לאביך ויברכך! 'הלך יעקב והביא שני גדיי עזים, אחד כדי שישבע והשני כנגד קורבן פסח."

והדבר השישי שבט"ו בניסן יעקב אבינו נאבק עם המלאך שהיה שרו של עשיו ויעקב ניצח את המלאך ויאבק איש עמו עד עלות השחר.

והדבר השביעי שקרה בט"ו בניסן שיצאו בני ישראל מארץ מצרים ויצאו מעבדות לחירות.

והדבר השמיני שהקב"ה היכה את סנחריב והרג את כל המאה שמונים וחמש אלף חיילים של סנחריב, וכך מסופר בגמרא במסכת סנהדרין (דף צה ע"ב) שסנחריב מלך בבל כבש את כל העולם ואחרי שכבש את כל העולם היה בדרך לירושלים עם מאה שמונים וחמש אלף ראשי גייסות כדי להחריב את בית המקדש ובאותו זמן היה מלך צדיק על ירושלים קראו לו חזקיהו מלך יהודה וכששמע חזקיהו המלך שסנחריב מלך בבל בדרך לירושלים כדי להחריב את בית המקדש מה עשה חזקיהו המלך נעץ חרב בפתח של בית המדרש ואמר כל מי שלא ילמד תורה יידקר בחרב וכל עם ישראל ישבו ולמדו תורה יומם

והדבר העשירי יהיה בזמן ביאת המשיח שבליל הסדר יבנה בית המקדש השלישי כמבואר בסוכה (דף מא ע"א).

וא"כ אנו רואים שלאורך כל הדורות הקב"ה עשה ניסים גדולים מאוד לעם ישראל בליל הסדר כי ליל הסדר הוא זמן שהקב"ה שמר אותנו מבריאת העולם לזמן של ברכה ליל שימורים הוא לה' לילה שהקב"ה שמר אותנו מפני המזיקין לילה שהקב"ה שמר אותנו לזמן של ברכה מבריאת העולם. ואומר רבי שמעון בר יוחאי שכל יהודי צריך להיות מאוד זהיר בליל הסדר להוציא מפיו רק ברכות ורק דברים טובים כי הוא זמן של עת רצון ששערי הברכות פתוחים בשמים, וכל אבא יברך את ילדיו בליל הסדר כמו שבירך יצחק את יעקב אבינו.

וכתוב בזוהר הקדוש שכל יהודי שצריך ישועה באיזה דבר יתפלל ויבקש מהקב"ה בליל הסדר כי הוא זמן ששערי שמים פתוחים לקבל את התפילות, ואומר רשב"י שכמו שביציאת מצרים הקב"ה התנהג בליל הסדר עם עם ישראל מעל הטבע כך בכל שנה שמגיע ליל הסדר הקב"ה

ומגוג, אלא בגלל שחזקיהו המלך לא אמר שירה לקב"ה על שהציל את עם ישראל מסנחריב, לכן לא זכה חזקיהו להיות מלך המשיח, ומכאן למדו חכמים שהקב"ה עושה נס צריך לומר שירה לקב"ה ולכן תיקנו חכמים לומר הלל בליל הסדר לומר שירה לקב"ה על כל הניסים שעשה לאבותינו ביציאת מצרים.

הדבר התשיעי שקרה בליל הסדר שהקב"ה היכה את כל החיילים של סיסרא שבא להילחם בעם ישראל, וכך מסופר בנביא בספר שופטים (ה, כ) על סיסרא שהיה שר צבא של מלך כנען וסיסרא היה גיבור גדול מאוד עד שהמדרש אומר (ילקוט שופטים מג) שכל המלחמות שהיה יוצא היה מנצח ניצחון גדול ושיצא סיסרא להילחם בעם ישראל מה עשה הקב"ה היכה את סיסרא על ידי הכוכבים שהכוכבים הכניסו חום גדול בכל המרכבות של ברזל של סיסרא וכל חייליו וכך הם נשרפו וכך כתוב בנביא "הכוכבים ממסילותם נלחמו" ואומרים חז"ל שאותו לילה שסיסרא בא להילחם בעם ישראל היה ליל הסדר.

מדוע משה רבינו לא מוזכר בהגדה?

הגאון מוילנא (פירוש הגר"א משם תלמידו להגדה ד"ה ויוציאנו ה' באוצר פירושים להגדה אייזנשטיין עמוד 314) כותב שאע"פ שכל הניסים שהיו במצרים היו על ידי משה רבנו, אבל יציאת מצרים הייתה רק על ידי הקב"ה לבדו, כמ"ש בהגדה לא על ידי מלאך ולא על ידי שרף ולא על ידי שליח אלא הקב"ה בכבודו ובעצמו הוציאנו ממצרים, ולכן בהגדה של פסח שהיא מדברת על יציאת בני ישראל ממצרים לא מוזכר שמו של משה רבנו, כי יציאת מצרים הייתה אך ורק על ידי הקב"ה בכבודו ובעצמו. כי אילו משה רבנו לבד היה גואלם ממצרים, היינו ח"ו אומרים כיום שאין לנו צדיק כמשה רבנו מי ילך בעדנו? כטעותם של בני ישראל במדבר שכאשר ראו כי בושש משה לרדת מן ההר מיד נתייאשו והלכו ועבדו עבודה זרה, כשראה הקב"ה שלעתיד לבוא יבואו צרות וגלויות על עם ישראל ולכן

מתנהג עם כל יהודי מעל הטבע.

אני ולא מלאך אני ולא שרף אני ולא שליח

בהגדה של פסח כתוב "ויוציאנו ה' ממצרים לא על ידי מלאך ולא על ידי שרף ולא על ידי שליח אלא הקב"ה בכבוד ובעצמו ירד והוציא את בני ישראל מארץ מצרים", ואומר הבן איש חי לא על ידי מלאך כמו בזמנו של סנחריב שהיכה את חיילי סנחריב על ידי המלאכים, ולא על ידי שרף כמו בזמנו של סיסרא שהקב"ה היכה אותם על ידי הכוכבים שהכניס בהם חום ואש שחיממו את המרכבות של חיילי סיסרא וכולם נשרפו וזהו הפירוש לא על ידי שרף, ולא על ידי שליח כמו בזמן אברהם שיצא להילחם במלחמה נגד ארבעת המלכים וניצח ואברהם אבינו היה השליח של בורא עולם, אבל הנס של יציאת מצרים לא היה כך אלא הקב"ה בכבודו ובעצמו עשה את כל הניסים של יציאת מצרים כמ"ש ועברתי בארץ מצרים אני ולא מלאך אני ולא שרף אני ולא שליח אני ה' ואין אחר עמדי.

תכניס אותו לארמון ואני יוכיח לך כמה שהיהודים חכמים יצא המשנה למלך וראה ילד יהודי ומיד קרא לו והכניס אותו לפני המלך שאל המלך את הילד מי ברא את העולם מיד ענה לו הילד היהודי הקב"ה הוא ברא את העולם, שאל המלך את הילד וכמה זמן לקח לו לברוא את העולם אמר לו כתוב בתורה שישה ימים, כי ששת ימים עשה ה' את השמים ואת הארץ, ואחרי שסיים לברוא את העולם מה בורא עולם עושה? אמר הילד למלך אדוני המלך יכול לקום רגע מהכיסא אמר המלך כן ומיד קם המלך ואיך שקם המלך קפץ הילד וישב על הכיסא של המלך אמר הילד זהו מה שהקב"ה עושה אחרי שסיים לברוא את העולם, הוא משפיל גאים ומגביה שפלים, ואם אתה לא תתנהג טוב ותתגאה גם אותך הקב"ה יוכל להוריד אותך מהגדולה שלך והדברים שאמר הילד למלך מצא חן בעיני המלך ואמר המלך למשנה למלך תן לילד מטבע אחד זהב ותשלח אותו לדרכו אמר הילד אני לא רוצה לקחת את המטבע שאל אותו המלך מדוע? למה אתה לא רוצה לקחת את המטבע? אמר

אם נשריש בתוכנו כי לא משה היה שהוציאם ממצרים אלא רק הקב"ה בכבודו ובעצמו יזכו ל-וידעתם כי אני (שמות ו ז) ובזה יתחזקו ויחזיקו מעמד שאף על פי שאין לנו מנהיג כמשה רבנו אין לנו להתיימש כי הכל תלוי בנו אם נצעק אל ה' הוא יבוא ויגאלנו כמו ביציאת מצרים שעל ידי שבני ישראל צעקו לבורא עולם כמ"ש ויצעקו בני ישראל אל ה' ומיד כתוב ותעל שוועתם אל האלוקים ומיד הוציאם הקב"ה בכבודו ובעצמו ממצרים.

מלך לא נותן רק מטבע אחד

מעשה במלך אחד גוי שהיה אוהב מאוד את היהודים אבל המשנה למלך היה שונא את היהודים ומדבר עליהם כל הזמן רע לפני המלך עד שיום אחד, אמר המלך למשנה למלך למה אתה שונא את היהודים הרי היהודים הם מאוד חכמים אמר המלך למשנה למלך אתה רוצה שאני יוכיח לך כמה היהודים חכמים תצא מהארמון לרחוב ושתיראה יהודי

סבלנות להגיע לשולחן עורך

כתב בספר כוכבי אור (של הרב חזן עמ' כה) בשם רבי נחמן מברסלב מעשה על ליל הסדר, שפעם אחת היו שני עניים שהיו מקבצי נדבות אחד יהודי והשני היה גוי, וכשהתקרב חג הפסח אמר הקבצן היהודי לגוי - תשמע, בליל הסדר היהודים עושים סעודה גדולה מאוד והם מזמינים לבית שלהם כל אורח שרוצה, בוא יחד איתי ותתחפש ליהודי ונלך לבית הכנסת בליל חג הפסח, ובטוח יזמינו אותנו לאיזה בית לאכול, הלך הגוי מיד והתחפש ליהודי והלכו שניהם לבית הכנסת, ומיד אחרי התפילה התחיל הגבאי לדאוג לכל העניים למי שיארח אותם, והגבאי שלח את היהודי לאיזה בית שיארחו אותו, וגם את הגוי שלח לאחד הבתים של היהודים כדי לאכול שם בליל הסדר, והגוי היה רעב מאוד כי חברו היהודי אמר לו אל תאכל היום כלל כי היהודים בליל פסח אוכלים הרבה מטעמים טובים, והגיע הגוי ועשו קידוש ושתו כוס יין ושמח הגוי,

לו הילד למלך אדוני המלך אני הייתי צריך להגיע לבית ואבא שלי מחכה לי ועכשיו אני התעכבתי ואבא שלי דואג ומחכה לי בבית ואם אבא שלי ישאל אותי למה התעכבת ואיחרת ואני יגיד לאבא שלי שהייתי בארמון של המלך וישבתי על הכיסא של המלך והמלך נתן לי מטבע אחד אבא שלי לא יאמין לי, כי אבא שלי יגיד לי היית בארמון של המלך וישבת על הכיסא של המלך וקיבלת רק מטבע אחד, לא יכול להיות, הדברים מצאו חן בעיני המלך אמר המלך למשנה למלך תן לו אלף זהובים.

הנמשל: שמגיע ליל הסדר כל שערי השמים פתוחים לקבל את התפילות שלנו הלילה שיש בו את העת רצון הכי גדול בשנה לקבל את התפילות יותר מיום הכיפורים זהו ליל הסדר ולכן צריך לזכור שזהו זמן שאנו זוכים לשבת על הכיסא של המלך ולבקש מהמלך לא מטבע אחד אלא מי שיושב על הכיסא של המלך יכול לבקש אלף זהובים ולא מטבע אחד ולכן כל יהודי כל מה שצריך ישועה יתפלל ויבקש מהקב"ה בליל הסדר.

של כרפס וחתיכת מצה יבשה ומרור, אמר לו היהודי מיד אחרי המרור יש שולחן עורך, אם היית מחכה כמה רגעים היית זוכה לסעודת מלכים, אבל בגלל שלא הייתה לך סבלנות הפסדת את הכל.

והיה אומר שיהודי זוכה לראות את הברכה מהקב"ה רק אם יש לו סבלנות ויש לו אמונה חזקה בבורא עולם, כי לפעמים אדם רוצה לראות מיד את הברכה ואם הוא לא רואה מיד את הברכה אלא הוא רואה את המרור הוא קם ובורח ומתרחק מהקב"ה, אבל יהודי צריך לדעת אם יש לך אמונה חזקה בקב"ה, מתאזרים בסבלנות וזוכים לשולחן עורך. אל תהיה כמו אותו גוי, לפעמים יש ישועות קטנות כמו היין והמצה אחר כך יש קצת מרור אבל שאתה מקבל הכל באהבה זוכים להגיע לשולחן עורך.

בליל הסדר צריך לזכור אל תהיה כמו אותו הגוי, אלא המתן! נכון, שכך הוא דרכו של עולם, יש ישועות קטנות כדוגמת היין והכזית מצה, אבל אחר כך יש גם מרור, ואם לא מחזיקים מעמד במרור, אזי בורחים

ואחרי הקידוש ורחץ רחצו ידיהם כדי לאכול את הכרפס שהוא דבר שטיבולו במשקה שצריך נטילה בלי ברכה, ואחר כך מביאים עלה קטן של כרפס והגוי לא מבין איפה כל האוכל שהחבר שלו הבטיח לו, ואחר כך יחץ לוקחים את המצה האמצעית וחוצים אותה לשניים, ואחר כך מתחילים לקרוא את ההגדה של פסח במנגינה והגוי רעב ולא מבין מתי אוכלים, ואחרי שמסיימים לקרוא את ההגדה של פסח שוב פעם נוטלים ידיים ומברכים על נטילת ידיים ואוכלים את המצה, והגוי לא מבין איפה כל האוכל שהחבר שלו הבטיח, בינתיים אוכלים מצה לבד ואחר כך הביאו את המרור ואיך שטעם הגוי את המרירות של המרור קם ויצא מהבית והלך ליד בית הכנסת, והוא מחכה לחבר שלו שיגיע והיה כועס ששלחו אותו לבית שאין שם אוכל כלל, והחבר שלו היהודי לא מגיע ורק בשעת לילה מאוחרת מגיע חברו היהודי וכולו מלא שמחה כמה אוכל טוב אכל, ושואל את הגוי איך היה? והגוי אומר לו אל תשאל, אני הלכתי לבית שלא אכלו כלום רק בקושי חתיכה קטנה

יקרים מאוד ועלה לספינה וכל הדרך מחשבתו איך ימכור את היהלומים וירוויח ממון רב באמצע הדרך הוציא את הקופסא עם היהלומים ופתאום באה רוח סערה והעיפה את כל הקופסא עם היהלומים לתוך הים אותו אדם נתעצב בעצב גדול מאוד וחזר להיות עני ואביון וכשהגיע לאותו מדינה עלה בחזרה עם אוניה אחרת בחזרה לביתו עם עוגמת נפש גדולה וכשהגיע לביתו הגיע אותו יום שהתעשר בתחילה והיה רגיל לעשות סעודה גדולה ונזכר שכל שנה באותו יום היה עושה סעודה גדולה מאוד על שהתעשר באותו יום אבל עכשיו אמר אין לי יותר סיבה לעשות עוד סעודה מכיוון שחזרתי להיות עני ואביון...

בתחילה היינו במצרים עבדים לפרעה ואחר מאתיים ועשר שנים הקב"ה בא והוציאנו מבית עבדים ונתן לנו את התורה ויצאנו מעבדות לחירות והכניס אותנו לארץ ישראל ובנה לנו הקב"ה את בית המקדש ולכן כל שנה שהיה מגיע ליל הסדר כל שנה שהיה מגיע חג הפסח היינו שמחים שמחה גדולה שיצאנו מבית

כמו הגוי. אבל כשמחזיקים מעמד במרור, רואים שיש גם כורך, יש מצה ומרור ביחד, נכון שיש מרור ומרירות, אבל יש גם מצה, וההרחבות והצרות כרוכים יחדיו, ואם מחזיקים מעמד - מגיעים לשולחן עורך.

חירות הנשמה

המגיד מדובנא (בפירוש על ההגדה ד"ה הא לחמא) מבאר למה אומרים כהא לחמא עניא, ומביא מעשה בעני שהיה מחזר על הפתחים כדי לקבץ נדבות והיה מתפרנס בדוחק גדול יום אחד אותו עני הלך בדרך ומצא יהלום גדול ויקר מאוד הלך ומכר את היהלום וקיבל תמורת היהלום מאה אלף מטבעות זהב ואותו עני נהפך לעשיר גדול מאוד, וכל שנה שהיה מגיע אותו יום שמצא את היהלום היה עושה סעודה גדולה ומזמין את כל חבריו ומספר להם שפעם היה עני ועכשיו הוא עשיר גדול, אחרי שלוש שנים אמר אולי אני אסע למדינת הים לעשות שם מסחר ונתעשר בעושר יותר גדול מה עשה הלך ומכר כל רכושו וקנה בהם כמה יהלומים

הפסח היא לא על מה שהשתחררנו מהעבדות לפרעה אלא שבחג הפסח יצאו בני ישראל מהטומאה אל הקדושה, שהיו שקועים בני ישראל במט' שערי טומאה ועבדו ע"ז וחיללו שבת קודש ובא הקב"ה והוציא אותנו מהטומאה של מצרים וקרבתנו אליו ועשה אותנו עם סגולה ונתן לנו את התורה על כך השמחה בחג הפסח.

ולכן גם אחרי שבת המקדש נחרב ועם ישראל יצאו לגלות בחו"ל אבל עדיין המשיכו לקיים את חג הפסח ואת ליל הסדר מכיוון שהגויים יכולים לקחת רק את הגוף, אבל את האמונה שבלב אף אחד לא יכול לקחת.

וכמו שמסופר על אחד הצדיקים בזמן השואה שבאו להוציאו להורג אמר להם את הכל אתם יכולים לקחת לי אבל יש דבר אחד שאף אחד בעולם לא יכול לקחת לי והוא את האמונה בבורא עולם, וכמו שמסופר בזמן השואה שהיו יהודים במחנות ההשמדה קיימו ליל הסדר ואכלו מצה ושתו יין.

והוא מה שקיבלו בני ישראל ביציאת מצרים, שעד יציאת מצרים היו שקועים בטומאת מצרים ומזמן

עבדים ביום זה ויצאנו ממצרים ברכוש גדול מאוד כמו שהקב"ה הבטיח לאברהם אבינו ועבדום ועינו אותם ארבע מאות שנה שנה ואחר כך יצאו ברכוש גדול וכמו שהגמרא אומרת (בכורות ה ב) שכל אחד מבני ישראל יצא עם תשעים חמורים מלאים בכסף וזהב ולכן כל שנה שהיה מגיע חג הפסח היה שמחה גדולה והיינו שמחים שמחה גדולה אבל עכשיו כבר קרוב לאלפיים שנה שבת המקדש חרב ועם ישראל עדיין בגלות ועדיין אומות העולם רודפים את עם ישראל בשנאה גדולה.

ולכאורה למה הדבר דומה לאותו עני שהתעשר וחזר להיות בחזרה עני וכי ימשיך לעשות סעודה באותו יום שהתעשר בתחילה הרי כבר כל ממונו הלך... לאבדון ואם כן מדוע אנו עדיין חוגגים את ליל הסדר הרי כל מה שהיה לנו בתחילה אבד אין לנו בית המקדש ובני ישראל בגלות ויש צרות גדולות שבאות ומתחדשות על עם ישראל בכל יום.

אלא שהשמחה בליל הסדר בחג הפסח היא לא על חירות הגוף אלא על חירות הנשמה השמחה בחג

ובדרך שעבר ליד איזה יער עצר לנוח
 ופגש שם נער רועה צאן שהיה עני
 ואביון וכל בגדיו קרועים והתחיל
 לדבר אתו וגילה שהוא חכם ופיקח
 גדול ומידות טובות וביקש לקחת
 אותו חתן לבת שלו אבל הנער העני
 סירב ואמר אני אדם פשוט עני
 ואביון ואני לא רוצה והיה העשיר
 משכנע אותו עד שהסכים ולקח
 אותו וחזרו ביחד לעיר אבל העשיר
 לא רצה שהבת שלו תיראה את העני
 עם בגדים קורעים לקח אותו לבית
 המרחץ וקנה לו בגדים חדשים ומה
 עשה העשיר חתן מהבגד של החתן
 הקרוע חתיכה ושם בכיס שלו ושאל
 אותו מה אתה עושה אמר לו אם יום
 אחד תתגאה עלי אני אזכיר לך מאיפה
 באת, וכשהגיע יום החתונה הזמין
 העשיר חלה מיוחדת גדולה מאוד
 מה עשה החתן לקח חתיכה מהחלה
 ושם בכיס שאל העשיר מה אתה
 עושה אמר לו ביום שאתה תוציא
 את חתיכת הבגד קרוע אני אוציא את
 חתיכת החלה כדי להזכיר לך שאני
 לא רציתי ואתה לחצת עלי להתחתן
 עם הבת שלך ועשית סעודה כל כך
 גדולה רק כדי לרצות אותי.

יציאת מצרים הקב"ה ניתק אותנו
 מהטומאה של הגויים ובחר בנו
 להיות עם סגולה ועל כך השמחה
 בליל הסדר בליל חג הפסח על כך
 השמחה בחג הפסח שנהפכנו להיות
 עם ה' כמו שנאמר אנוכי ה' אלוקיך
 אשר הוצאתיך מארץ מצרים מבית
 עבדים על הוצאת הנפש מן הטומאה
 של מצרים ולא על הוצאת הגוף.

ארבעה שמות להג הפסח

רבותינו ז"ל אומרים שחג הפסח
 לפעמים נקרא חג הפסח ולפעמים
 חג המצות והוא משום שחג הפסח
 מלשון שהקב"ה פסח דילג על בתי
 אבותינו במצרים במכת בכורות
 והראה את אהבתו לעם ישראל גם
 שלא היה להם זכויות אלא הקב"ה
 רצה בנו, וחג המצות זכר ללחם עוני
 שאכלו אבותינו ביציאת מצרים,
 ואומר הרה"ק רבי אהרון מבעלזא
 זצוק"ל שהיה עשיר אחד שהייתה
 לו בת יחידה וחיפש חתן לבת שלו
 ולא היה מוצא עד שיום אחד החליט
 לנסוע למרחקים כדי למצוא חתן

אפילו פעם אחת והלילה הזה שתי פעמים, בכל הלילות אוכלין בין מסובין ובין שאינו מסובין והלילה הזה כולנו מסובין, בתפילין שהם זכר ליציאת מצרים יש ארבעה פרשיות קדש לי כל בכור, והיה כי יביאך, שמע, והיה אם שמוע.

ואומר הגאון מוילנא (בהגדה של פסח ד"ה הא לחמא עניא) שהסיבה שכל המצוות של ליל הסדר הם כנגד המספר ארבע, כי כתוב בגמרא (ברכות נד ב) שארבעה אנשים חייבים להודות, מי שהיה חבוש בבית הסוהר ויצא, מי שהפליג בים ועלה ליבשה בשלום, מי שבאו עליו ייסורים ונתרפא, ומי שהלך במדבר ששם מצויים חיות טורפות וניצל, והסימן לזה (תפילת מודים בשמו"ע) "וכל החיים יודוך סלה", שכל הארבעה רמוזים בשם חיים, חיי"ם ר"ת ח'בוש י'ם י'סורים מ'דבר. ואומר הגאון מוילנא שבני ישראל היה להם את כל ארבעת סיבות להביא קורבן תודה. הסיבה הראשונה שהיו עבדים ויצאו מבית הסוהר לחירות. ואחר כך בקריעת ים סוף עברו בתוך הים ויצאו בשלום והדבר השלישי שהיו במצרים

הנמשל: שאם הקב"ה אומר לעם ישראל תזכרו מנין באתם? אתם הייתם עבדים במצרים ואכלתם את המצות שהן לחם עוני, אומרים בני ישראל לקב"ה רבש"ע תזכור שאתה פסחת ודילגת על הבתים שלנו אפילו שלא היה לנו מצוות כי אתה רצית אותנו.

המספר ארבע

כל המהות של חג הפסח היא הכרת הטוב לקב"ה על כל הניסים והנפלאות שעשה לאבותינו. אם אנו נתבונן נראה שכל המצוות של ליל הסדר הם קשורים למספר ארבע, בליל הסדר יש ארבעה מצוות קורבן פסח, אכילת מצה, אכילת מרור וקריאת ההגדה, בליל הסדר יש מצוה לשתות ארבעה כוסות של יין, כנגד ארבעה בנים דיברה תורה חכם רשע תם ושאינו יודע לשאול, בתחילת ההגדה יש ארבעה קושיות למה אוכלים בכל הלילות חמץ ומצה והלילה הזה רק מצה, למה בכל הלילות שאר ירקות והלילה הזה מרור, למה בכל הלילות לא מטבילין

אליהו הנביא

חז"ל (פסחים צט ב) תיקנו לנו לשתות ארבעה כוסות של יין בליל הסדר, והכוס החמישית היא הכוס של אליהו הנביא שמוזגים אותה לכבוד אליהו הנביא.

"שפוך חמתך על הגויים" אנו אומרים בליל הסדר ופותחים את הדלת לאליהו הנביא, ומחכים לבואו של אליהו הנביא.

כל גדולי הצדיקים זכו לגילוי של אליהו הנביא שהיו לומדים תורה מפיו אליהו הנביא.

על ידי שעושה חסד זוכה שמתנוצץ בו אליהו הנביא. מסופר על אחד התלמידים של רבינו הקדוש רבי ישראל הבעל שם טוב שביקש מהבעש"ט עצה איך לזכות לגלוי של אליהו הנביא, ואמר לו רבינו הבעש"ט הנה עוד מעט מתקרב ליל הסדר תיסע לאיזה עיירה רחוקה שם מתגורר איזה יהודי ותלך להתארח אצלו בליל הסדר ושם תזכה לגלוי של אליהו הנביא ואמר רבינו הבעש"ט לתלמידו וכשאתה הולך להתארח אצל אותו יהודי אל תשכח לקחת

היו בעלי מומים וחולים ובמעמד הר סיני נתרפאו והדבר הרביעי שהיו הולכים במדבר מקום של חיות טורפות ויצאו בשלום ומכיוון שהיה לבני ישראל כל הארבע סיבות להודות לקב"ה לכן תיקנו חכמים את כל ההגדה של פסח סביב המספר ארבע כדי שנזכור ארבעה חייבים להודות שנזכור שאנו צריכים להכיר טובה לקב"ה על כל החסד שעשה עם אבותינו ואיך מכירים טובה לקב"ה בא דוד המלך ואומר איך אני ישלם לקב"ה על כל הטוב שהקב"ה עושה אתנו מה אשיב לה' כל תגמלוהי עלי כוס ישועות אשא ובשם ה' אקרא דוד המלך אומר איך אני משלם לקב"ה הכרת הטוב על כל הטוב שה' עושה איתי שאני מודה לקב"ה על כל החסד וכל הטוב שהקב"ה עשה אתנו ושהקב"ה עושה אתנו בכל רגע ורגע, וגם בזמנים הקשים לראות ולהסתכל על החסדים ועל הטוב שהקב"ה עושה אתנו וכך נתחזק להכיר טובה לקב"ה וזוהי המהות של חג הפסח.

אלא תעמוד מחוץ לדלת של הבית ותקשיב מה מדברים בבית ורק אחר כך תיכנס לבית ואותו יהודי שוב פעם הלך וקנה בשר ודגים ויין ומצות ויצא לדרך וכשהגיע עשה כמו שציווה עליו רבינו הבעש"ט ולא ניכנס מיד לבית אלא עמד מאחורי הדלת וניסה להקשיב מה מדברים בתוך הבית והנה הוא שומע שהילדה הקטנה של בעל הבית אומרת לאבא שלה אבא אני רעבה מאוד לא אכלתי כבר יומיים והבית ריק ואין מה לאכול, והאבא שלה אומר לה בתי אל תדאגי אנו סומכים רק על הקב"ה כמו שהקב"ה שלח לנו את אליהו הנביא בחג הראשון של פסח אולי גם עכשיו הקב"ה ישלח לנו שוב את אליהו הנביא, ואותו יהודי הבין שהוא עצמו בבחינת אליהו הנביא שעל ידי שיהודי עושה מעשה טוב, מתנוצץ בו בעצמו אליהו הנביא.

מסופר (סיפורי החג פסח עמ' ריב) שלפני שנים רבות חיו בבגדאד איש ואשתו, שניהם יראי ה', אהובים לשמיים ואהובים לבריות. אך דבר אחד העיב על אושרם של בני הזוג - עברו שנים רבות והם לא זכו לבן.

אתך מצות יין ובשר לחג כי היהודי המדובר הוא עני מרוד ואותו תלמיד הכין את עצמו בקדושה ובטהרה ולקח אתו בשר ודגים ויין ומצות ויצא לדרך עד שהגיע לאותו יהודי, והתארח התלמיד של הבעש"ט אצל אותו יהודי בליל הסדר וקרא את ההגדה בשמחה גדולה ונישאר כל הלילה ער כדי לזכות לגלוי של אליהו בליל הסדר עד שכבר הגיע הבוקר ולא זכה לגלוי של אליהו הנביא והצטער מאוד ואמר אולי טעיתי במשהו אולי לא הייתי בקדושה ובטהרה מספיק כדי לזכות לגלוי של אליהו הנביא, ובמוצאי החג מיד יצא לדרך וכשהגיע לרבינו הבעש"ט וסיפר לו על עוגמת הנפש שלא זכה לראות את אליהו הנביא אמר לו הבעש"ט תיסע שוב להתארח אצל אותו יהודי לחג שביעי של פסח ובטוח תזכה לראות את אליהו הנביא וגם הפעם אל תשכח לקחת אתך בשר ודגים ויין ומצות כי אותו יהודי הוא עני מרוד ולפני שיצא לדרך אמר רבינו הבעש"ט לאותו יהודי אבל יש לי בקשה מימך שהפעם שאתה מגיע לבית של אותו יהודי אל תיכנס מיד

הזה התפללו כל הימים. וכשהגיעו ל"והגדת לבנך" חיוך גדול של אושר היה נסוך על פניהם. לפתע נשמעה דפיקה על הדלת ובפתח ניצב האורח הזקן משנה שעברה. שמחו מאוד בני הזוג לקראתו, נישקוהו וביקשו את סליחתו על שחשבו שכפוי טובה הנו. האורח רק חייך ואמר: "תזכו לגדלו לתורה, לחופה ולמעשים טובים", ונעלם. והבינו בני הזוג, כי האורח לא היה אלא אליהו הנביא זכור לטוב.

מסופר (ספר סיפורי יעקב לר' יעקב סופר ח"א עמ' ב) שהגאון רבי יצחק אברבנאל היה מקורב למלך ספרד שהציע לו להישאר בממלכה בעת גרוש היהודים, אבל הוא בחר לגלות עם אחיו ונאלץ לעזוב את כל נכסיו כדין מגורשי ספרד רק גביע משובץ אחד לקח אתו לבריתות ולכוס של אליהו בליל הסדר. לאחר שעברה המשפחה לוונציה ירש בנו ר' יהודה את הגביע. שמע המלך על הגביע היקר חמד ובקש לקנות אך ר' יהודה סרב ומאחר שחשש שהמלך יחמוס את הגביע טמנו בארגז וזרק מפתחו למים ואמר "אליהו הנביא הגביע שלך וברשותך - קח מפתחו ועשה

הגיע ליל הסדר ובני הזוג הסבו לשולחן, קראו בהגדה וסיפרו ביציאת מצרים. כשקראו "והגדת לבנך..", התעצבו שניהם. עודם מדברים ומרגיעים זה את זה: "ה' לא ישכחנו ועוד יזכנו בבן", נשמעה דפיקה על הדלת ובפתח הופיע אורח זקן שבקש להסב עמם. קבלו את פניו בשמחה ונהגו בו הכנסת אורחים ראויה לשמה. בסיום הסדר, האורח, במקום להודות למארחיו, אמר להם: "מבקש אני מאת ה' יתברך, שאבוא אליכם גם בליל פסח הבא, ושולחנכם יהיה בלי סדר". התפלאו בני הזוג על כפיות הטובה של האורח, אך לא אמרו דבר ונפרדו ממנו בכבוד. חלפו ועברו ימים רבים, והאורח נשכח מלבם לגמרי. כשלושה חודשים לפני חג הפסח הבא, נולד לבני הזוג בן. בליל הסדר היו בני הזוג מסובים לשולחן וקוראים את ההגדה, מספרים ביציאת מצרים בשמחה רבה, והתינוק גם הוא היה שם, מושך את המפה, היין נשפך מהכוסות והבקבוק נשבר, הצלחות נפלו ברוב רעש והמצות הפכו לפתיתים. ההורים הביטו בבנם בסלחנות ובאהבה רבה הלא לילד

ונציה הייתה רווחה.

כי בשמחה תצאו

בנביא ישעיה כתוב (נה יב) "כי בשמחה תצאו", והיה אומר רבינו הבעל שם טוב שהפירוש של הפסוק הוא שעל ידי השמחה אפשר לצאת מכל הצרות שבעולם.

כל גזירה שבאה על האדם היא קודם כל באה על הנפש ואחר כך באה על הגוף, ואם האדם בנפש שלו מקבל את הגזירה היא מיד נתפסת גם בגוף, אבל אם הנפש של האדם חזקה ובנפש הוא לא מקבל את הגזירה היא לא תיתפס גם בגוף של האדם.

ובשעה שגזירה נתפסה בגופו של האדם הוא יצליח לצאת מהגזירה רק כשיוציא את הגזירה מהנפש שלו, ועל ידי כך הגזירה תצא גם מגופו.

וכן אנו רואים שבשעה שח"ו אדם חולה, כל הזמן שהנפש חזקה הנפש נותנת כח לגוף להילחם ולהבריא מהמחלה, אבל כשהנפש כבר בייאוש מיד המחלה מכניעה את הגוף והחולה נפטר, ורואים אנשים שהיו במחלות קשות מאוד אבל

בו מה שלבך חפץ" כמובן שצו המלך נעשה חיפוש בביתו הארגז נותץ אבל הגביע נעלם! קצף המלך " זהו שכרי שהענקתי מקלט למגורשי ספרד והוציא פקודת גרוש ליהודי ונציה מיד לאחר הפסח הקרב. הצטער ר' יהודה ועלה אל קבר אביו כדי שיעתיר במרומים לביטול הגזרה. בהגיע ליל הסדר הזמין ר' יהודה עני בהגיעם לביתו נעלם העני ועל השולחן ניצב היה הגביע היקר והבינו שהיה זה אליהו הנביא. המשיך ר' יהודה בקיום הסדר ובעת אמירת שפוך חמתך מלא את כוסו של אליהו הנביא, פתח את הדלת והנה אליהו הנביא לקראתו, ובשר לו כי דמעותיו על קבר אביו פעלו. אביו הופיע בחלומו של מלך ספרד והתרה בו שימכור את כל הרכוש שר' יצחק נאלץ להשאיר וישלח את הכסף תמורתו וכמו כן הופיע בחלומו של מלך ונציה והזהירו שיבטל את גזרת הגרוש. לאחר החג נגש ר' יהודה למלך ונציה. אמר המלך: "הגזרה מבוטלת וגם את הגביע לא אקח כי לא אוכל לסבול את המכות שאביך מכני" בקש ממנו שיחדל וליהודי

הם עבדים הם לא יוכלו לצאת ממצרים וכדי שאני יוכל להוציא את בני ישראל מארץ מצרים לך תגיד להם שיתנהגו כבר מעכשיו כמו בני חורין ולא כמו עבדים וברגע שבנפש הם ירגישו שהם בני חורין מיד אני יוציא אותם מארץ מצרים.

וכך אנו רואים בתורה שכשהגיע זמן הגאולה אמר הקב"ה למשה רבינו - עם ישראל בעצבות גדולה, וכל זמן שהם בעצבות הם לא יוכלו לצאת מן הגלות, לכן לך ותגיד להם שיעשו סעודה וישתו ארבע כוסות של יין ויתנהגו כמו בני חורין, ובזכות שיתנהגו כמו בני חורין יצאו מארץ מצרים, וכך כל יהודי אם הוא בוטח בה' הוא שמח וכל הדאגות שיש כולם השורש שלהם הוא מחסרון באמונה בבורא עולם, וכמו שנאמר בפסוק (תהלים קלא ב) "אם לא שוויתי ודוממתי נפשי, כגמל עלי אמו כגמל עלי נפשי", שכמו שהתינוק כשהוא בידיים של אמו הוא לא דואג כי הוא בידיים של אמא שלו, כך אדם צריך להרגיש בכל זמן שהוא בידיים של אבא שבשמים של בורא עולם.

הנפש שלהם הייתה חזקה מאוד ובזכות שהנפש הייתה חזקה הצליחו להבריא ממחלות קשות מאוד, ולעומת זאת אנשים שחלו במחלה לא כ"כ חמורה אבל מכיוון שהנפש שלהם הייתה חלשה והגיעו לייאוש, מיד המחלה התגברה עליהם.

ולכן כשהיו באים אצל מור זקננו הקדוש בבא סאלי זצוק"ל והיו מבקשים ברכה לישועה, הצדיק היה אומר תחשוב במחשבה שלך שכבר אין צרה ואין בעיה ואין חולי והכל כבר חלף ועבר, וכשתחשוב כך תהיה בשמחה ומכח השמחה תצא מכל הצרות, וזהו סוד יציאת מצרים שגם כשהיו בעבדות התנהגו כמו בני חורין.

להרגיש כבני חורין

וכך היה ביציאת מצרים שהגיע זמן של הגאולה של בני ישראל והגיע הזמן של יציאת מצרים אמר הקב"ה למשה רבינו אף על פי שהגיע זמן הגאולה אני לא יכול להוציא את בני ישראל מארץ מצרים כי בנפש שלהם הם מרגישים עבדים וכל זמן שבנפש

גדולה שמקנאים אותנו מאד בזה הלילה ויש לפחד שלא ישלוט חס ושלום על ישראל עין הרע מהבטת המלאכים עלינו, מרוב קנאה בנו, ולכן סדרו הקדמונים זה הפיוט חד גדיא 'שהוא לחש לעין הרע נגד המלאכים'.

הרי קיימנו את רצון הבורא?

הנפש חיה של הרב פנחס פולאק על ההגדה (ד"ה חד גדיא עמ' נט) מסביר את ההקשר שבין פיוט "חד גדיא" ל"הגדה של פסח" שבאו המצרים והתלוננו: "מדוע הקב"ה מעניש אותנו בעשר המכות? הרי קיימנו את גזירת הבורא, שציווה (בראשית טו יג) "ועבדום ועינו אותם?" ועל כך יש להשיב להם שנכון הוא שהקב"ה אמר ש"גר יהיה זרעך בארץ לא להם". אך האלוקים לא קבע מי בדיוק יהיה העם ש"יקח על עצמו את המשימה" להצר ולשעבד את עם ישראל. המצרים בחרו להתערב, בדיוק כמו הכלב שב"חד-גדיא", ולמלאות תפקיד מפוקפק שכזה,

חד גדיא

ובסיום ההגדה של פסח חז"ל חיברו לנו את הפיוט "חד גדיא" וכתב בספר 'חמרא טבא (עמ' קי"ט) בליל פסח כשהגיע הרב זצוק"ל לאמירת חד גדיא, אמר לי אשר שמע מזקנו הרה"ק הרבי ר אליעזר מדזיקוב שהיה עם אביו הרב מרופשיץ בפסח בלובלין, כשהגיע הרבי לסוף ההגדה לאמירת חד גדיא, שאל הרבי להחבריא מה זה שאחר עריכת הסדר הקדוש הזה ואמירת ההגדה סדרו לומר זה הפיוט חד גדיא, וכמובן שכולם שתקו וחכו לשמוע מהרבי דברות קדשו מה שיאמר בזה.

חד גדיא - להש לעין הרע

ופתח הרבי החוזה מלובלין ואמר דעו כי המלאכים רואים למעלה את הנחת רוח לקוב"ה והאורות הגדולים מעריכת הסדר ואמירת ההגדה של בני ישראל קבוצי מטה בעולם הזה, ומחמת שהם אינם יכולים לעשות כזאת, לכן הם מביטים עלינו בקנאה

מפי עליון לא תצא הרעות

חז"ל תיקנו לנו לאכול כמה דברים בליל הסדר, זכר לשעבוד שנשתעבדו אבותינו במצרים, כגון אכילת מצה אכילת מרור ואכילת חרוסת אכילת מצה זכר ללחם עוני שאכלו אבותינו במצרים אכילת מרור זכר וימררו את חייהם בעבודה קשה, והטעם שאוכלים חרוסת בליל הסדר כי החרוסת באה להזכיר לנו את הטיט אשר עשו אבותינו בעבודתם עבודת פרך במצרים.

וצריך להבין שאוכלים מצה ומרור מרגישים את השעבוד, שהרי המצה היא לחם עוני והמרור הוא מר, אבל שאוכלים את החרוסת איך מרגישים את הצער שנשתעבדו אבותינו במצרים, הרי החרוסת היא מתוקה ולא מרה, והיה יותר נראה לזכור את הצער והשעבוד באכילת דבר מר ולא מתוק כמו החרוסת?

אלא כתוב בספר שפתי חיים מועדים (עמ' שנז) שבאו חז"ל ללמדנו כאן יסוד גדול מאוד שהרי במהלך חייו של האדם, הרבה דברים בתחילתם

מבלי שהתבקשו לעשות זאת ולכן, כמו הכלב שה"חוטרא" הכהו, עליהם להיענש בחומרה.

שייכות יציאת מצרים לזמננו

חג הפסח הוא זכר ליציאת מצרים ואומר הרב הקדוש הנתיבות שלום שצריך לדעת שהתורה היא נצחית ומה שייך לנו היום ענין יציאת מצרים? אלא שלפעמים אדם חושב אני מצא בתוך הטומאה ואיך אני יצליח לחזור ולהתקרב לבורא עולם מה עשה הקב"ה אמר תסתכל על בני ישראל בארץ מצרים שהיו בשיא של הטומאה אבל ברגע אחד התקרבו לקב"ה ויצאו מכל הטומאה של מצרים.

ובכל יום שאדם חי כאן בעולם הזה יש לו כח לצאת ממצרים לצאת מן הטומאה לצאת מן המיצר מצרים לשון מיצר, מן המצר קראתי יה ענני במרחב יה.

כי לזככם שיהיו ראויים לקבל את התורה, וזו הסיבה שהקב"ה קודם שנתן את התורה לבני ישראל הורידם למצרים לבית עבדים והשתעבדו שם בעבודה קשה מאוד בעבודת פרך מפני שהקב"ה ידע שיש לאדם יצר הרע גדול מאוד ואילו הקב"ה לא היה מוריד את בני ישראל למצרים והיה הקב"ה בא ומצווה כמה מצוות מהתורה לא היו יכולים לקיים אפילו מצוה אחת מכיוון שעד היום היו מורגלים בעבירות והיצר הרע גדול מאוד לכן מה עשה הקב"ה הורידם למצרים ומצרים הייתה כור הברזל עבור בני ישראל להיות מוכשרים לקבלת התורה ובלי שהיו טעמים טעם עול ועבדות לא היו יכולים לקבל עליהם עול התורה. והוא מה שאנו אומרים והיא שעמדה לאבותינו ולנו אותה גלות מצרים היא שעמדה לאבותינו שבזכות גלות ושיעבוד מצרים נהיינו ראויים לקבל את התורה והמצוות. כי מצרים הייתה מלאה בטומאה ובעבודה זרה ורק מי שאמונתו גדולה יצליח למאוס בכל הרע שבמצרים.

ולכן צריך האדם להאמין גם במצב

נראים הם קשים ומרים וחשוכים, ואולם בסוף הדרך מתברר שהדבר שהיה נראה מר הוא באמת מתוק ולא מר כמו שהיה נראה בהתחלה. רק שהאדם הוא בשר ודם ולא יכול להבין את כל סודות הבריאה, ולכן אמרו חז"ל (ברכות נד א) חייב אדם לברך על הרעה כשם שמברך על הטובה, כי גם מה שנראה רע הוא טוב, רק שהאדם שהוא בשר ודם לא יכול להבין את דרכו והנהגתו של בורא עולם.

וכמו שאמר דוד המלך בתהלים (קכו ב) "אז ימלא שחוק פינו", וכוונה לעתיד לבוא שהכל יתברר והקב"ה יגלה את הנהגתו, אנו נראה שטעינו שכל מה שהיה נראה כצער, אינו אלא טובה וברכה. ונראה שכל הצער שעבר על עם ישראל היו בעצם היסוד לבניין הגאולה.

ולכן תיקנו חז"ל לאכול דווקא חרוסת בליל הסדר זכר לטיט שעבדו עם ישראל עבודת פרך ללמדנו גם מה שהיה נראה כצער וכמרור אבל לבסוף נתברר שהכל היה לטובה וזהו ענין השעבוד שנשתעבדו עם ישראל במצרים הכל היה לטובה

לסוכה לא היו אומרים מה נשתנה כי היו רגילים לצאת מהבית ולברוח אבל בליל הסדר שיהודי יושב כמו בן חורין וקורא את ההגדה של פסח אז שואלים מה נשתנה הלילה הזה מכל הלילות כי יהודי לא רגיל לשבת במנוחה.

כמה גדול כוחו של רגע אחד

ואומר אור החיים הקדוש (שמות ג ז) שאנו אוכלים מצה בפסח כדי לזכור כמה גדול כוחו של רגע אחד, כי הקב"ה הוציא אותנו מארץ מצרים בחיפזון עד שלא הספיק הבצק לתפוח ולהחמיץ, והתורה באה ללמד אותנו כמה גדול כוחו של רגע אחד כי אם היו בני ישראל נשארים במצרים עוד רגע אחד היו נטמאים בשער החמישים של הטומאה ולא היו יוצאים ממצרים לעולם, ומכאן לומדים כמה אדם יכול להחיות את נפשו ולהטיב לעצמו לנצח אם יקדים רגע אחד לשוב אל בורא עולם והוא מה שאמרו חז"ל (אבות ב ד) אל תאמר לכשאפנה אשנה שמא לא

שיש לו קושיות על הנהגתו של בורא עולם ולא מבין מדוע קרה הדבר? מכיוון שאדם בשר ודם לא יוכל אף פעם להבין את הנהגתו של בורא עולם שהנהגתו היא מעל שיכלו והבנתו של אדם בשר ודם, וגם מה שנראה לאדם כדבר לא טוב יאמין שהדבר הוא טוב כי מבורא עולם אין רע ח"ו רק טוב, רק שהאדם לא מבין.

למה רק בליל פסח אומרים מה נשתנה?

מסופר שהגאון רבי יונתן אייבשיץ שהיה ילד קטן הוא שאל את אבא שלו למה בליל הסדר אומרים מה נשתנה הלילה הזה? ובליל סוכות לא אומרים מה נשתנה הלילה הזה מכל הלילות?

א"ל בני יהודים בכל המקומות היו רגילים שהיו רודפים אותם והיו הולכים לגלות התעללו בהם ועשו בהם פרעות כל מקום שיהודים היו רדפו אותם שיהודי יוצא מהבית הקבוע שלו הוא לא דבר יוצא דופן כי יהודים היו רגלים לברוח ולכן שבחג הסוכות היו יוצאים מהבית

מי שניצל מאותה צרה יש בכוהו לעודד

תפנה, וזוהי כל המהות של חג הפסח ללמדנו כמה חשוב הזריזות כי ברגע אחד יכול לקנות את כל עולמו לנצח נצחים.

באותו יום בשבוע שחל בו ליל הסדר יהול גם כן ט' באב

כלל ידוע הוא באותו יום שחל ליל הסדר בשבוע חל ט' באב, והשנה שחל ליל הסדר במוצש"ק גם ט' באב יוצא במוצש"ק, ולמה? כי גאולת מצרים היה לפני הזמן ולכן הוצרכו אחר כך ללכת לגלות ושיחרב בית המקדש ולכן נרמז בכך שבאותו יום בשבוע שחל ליל הסדר גם כן חל ט' באב, ואומר רבינו הרמ"א בסו"ס תע"ו שזהו הטעם ששמים בקערה של ליל הסדר ביצה קשה כי ביצה היא זכר לאבלות של ט' באב על חורבן בית המקדש ולכאורה שואל פרי מגדים באשל אברהם ד' למה מזכירין אבלות בפסח? אלא כדי להראות שהגאולה במצרים היא הייתה לפני הזמן ולכן הגיע ט' באב.

רבנו החפץ חיים כותב שהטבע בעולם שאם יש איזו צרה גדולה לאדם והוא כבר מיואש, ובא איזה אדם לעודד את אותו אדם לא מתעודד כלל כי הוא חושב שאין הדברים יכולים להסתדר כלל... אבל אם בא איזה אדם שהיה לו בדיוק אותה בעיה אותה צרה והוא יצא מהצרה והכל יסתדר בסוף ואדם זה בא לעודד אותו כאן הוא מתעודד למה? כי כאן הוא רואה שיש פתרון גם לבעיה הזו אמרו חז"ל לכן הקב"ה ביציאת מצרים לפני כל נס שעשה לבני ישראל קודם כל הראה להם שלכאורה אין כל תקוה ודווקא בשעה שנראה שאין כל תקוה פתאום ברגע אחד באה הישועה ישועת ה' כהרף עין ברגע אחד כדי ללמד אותנו לדורות יהודי אסור לו אף פעם להתייאש בכל מצב וממה יהודי מקבל את הכח שהוא מסתכל בתורה ורואה שגם אבותינו היה להם אותם צרות והיה נראה שאין כל תקוה וברגע אחד ראו ניסים גדולים ברגע

לך חמץ והזהרת אותנו כבר לפני שלוש אלפים ושלוש מאות שנה ולא שמת שוטרים ולא צבא ובכל אופן ראה איך היהודים עושים את רצונך במסירות נפש גדולה אנא ריבוננו של עולם גם אתה תעשה את רצוננו ותן לעמך ישראל שפע טוב.

מכל צרה הצילני

כל מי שנזהר במצוות אכילת מצה כתיקונה - מושך על עצמו שפע נפלא, ושמירה והגנה מכל דבר רע ומכל פורענויות המתרגשות ובאות לעולם. ורמז לכך נמצא בפסוק "כי מכל צרה הצילני", שיוצר את ראשי התיבות מ.צ.ה (סגולות ישראל מערכת מ' אות ק"ג).

לחם האמונה

ובזוהר הקדוש קורא למצה נהמא דמהימנותא לחם האמונה כי על ידי אכילת המצה זוכרים את כל הניסים שהקב"ה עשה לאבותינו ביציאת מצרים ועל ידי כך מתחזקים באמונה.

אחד ראו איך הכל התהפך לטובה.

סניגורין של ישראל

מסופר על סניגורין של ישראל הרב הקדוש רבי לוי יצחק מברדיטשוב זצוק"ל ששנה אחת בערב פסח אחרי חצות היום יצא לרחוב של הגויים ופגש איזה גוי ולחש לו בשקט האם יש לך למכור שטרות כסף מזויפים? ענה לו הגוי רבי כן יש לי למכור לך, הוציא כמה מטבעות וקנה שטרות מזויפים המשיך בדרך והגיע לרחוב של היהודים ופגש איזה יהודי ושאל אותו אולי יש לך קצת חמץ למכור לי? היהודי הזדעזע רבי וכי יעלה על דעתך שיהיה לי חמץ בבית בערב פסח אחרי חצות היום, ובליל הסדר עמד רבי לוי יצחק מברדיטשוב ואמר ריבוננו של עולם תיראה מה ההבדל בין עם ישראל לגויים ממשל רוסיה כמה שוטרים יש בכל מקום ומקום וכמה עונשים עתיד לקבל מי שמוכר שטרות מזויפים ואיך שלחשתי לגוי באוזן יש לך שטרות מזויפים למכור מיד אמר לי כן ואתה ריבוננו של עולם הזהרת אותנו בתורה לא יראה

קלז): "ידחוק עצמו לשתות ארבע כוסות שלים, ואכילת מצת מצוה, ואפיקומן שיעור כזית וכו', אף שקשה עליו אכילתו, ידחוק את עצמו, ובזה לא יצטרך לאכול סמים ומשקין מרים לרפואת הגוף".

ריח של גן עדן

ואומר בספר עדות ביהוסף של מנגי ויזניץ (עמ' רז בשם אמרי נועם פסח ח' ד"ה רתח) שבליל הסדר שבני ישראל היו במצרים הוריד הקב"ה ריח של גן עדן בקורבן פסח וכל שנה שמגיע ליל הסדר הקב"ה מוריד ריח של גן עדן וכל אחד מריח אותו לפי דרגתו בעבודת השם.

מסופר ששאלו את הצדיק בבא סאלי מה מיוחד בחג הפסח שיש בו ברכה גדולה כל כך, א"ל כל מצוה כמה שיהודי מתכוון ומכין עצמו למצווה כך הברכה גדולה יותר ובפסח יש הכנות גדולות.

כותב הרב הנתיבות שלום בזמן בית המקדש אדם שהיה מביא קורבן על ידי אכילת הכהן מבשר הקורבן

המצה היא רפואה

המצה נקראת 'נהמא דמהימנותא' (לחם אמונה) וכן 'נהמא דאסוותא' (לחם רפואה) - לחם אמונה שהוא גם לחם של רפואה לכל המחלות הרוחניות והפנימיות שבתוכנו, איתא בזוה"ק פרשת תצוה (קפג ב) דהמצה נקראת מיכלתא דאסוותא היינו מאכל של רפואה ומפשט דברי הזוה"ק משמע דהמצה היא רפואה רוחנית. סיבוב הקערה על ראש המסובין סגולה לברכה.

רבינו האר"י הקדוש כותב שכל החוליים מקורם מהנפש שהנפש חולה והדבר מביא חולי גם על הגוף ובכח הנפש לרפא גם את הגוף, ואחד הדברים הקשים בדורות שלנו אלו ייסורי וחולי הנפש, שכשהנפש בצער יש לאדם עצבות ומשם באים כל הדברים הקשים ושמגיע ליל הסדר יש כח מיוחד לרפא את הנפש על ידי אכילת המצה ולכן הזוהר הקדוש קורא למצה נהמא דאסוותא- לחם הרפואה הכוונה לרפואת הנפש.

הגאון רבי יצחק מולכו זצ"ל בספר אורחות יושר (פרק יא סוף עמוד

למה עדיין לא נגאלנו

מסופר שאחד מתלמידי הבן איש חי שאל את הבן איש חי שאלה, אנו רואים בתורה שהקב"ה אמר לאברהם אבינו (בראשית טו יג) "ויאמר לאברם ידע תדע כי גר יהיה זרעך בארץ לא להם, ועבדום וענו אתם ארבע מאות שנה", ובסופו של דבר בני ישראל היו במצרים רק מאתיים ועשר שנים והקב"ה ריחם על בני ישראל, ואפילו שלא היו צדיקים ועבדו ע"ז בכל זאת הקב"ה ריחם עליהם והוציא אותם מארץ מצרים, ואנו בדורנו הדרגה שלנו יותר גבוהה מבני ישראל בזמן יציאת מצרים, ומדוע עליהם הקב"ה ריחם ועלינו הוא לא מרחם, ועדיין

אנחנו בגלות יותר מאלפיים שנה? ענה לו הבן איש חי על ידי משל, לאבא שיש לו ילד קטן, וכל זמן שהוא תינוק אפילו שהוא מלכלך את הבגדים ושובר את הכלים שבבית, האבא לא כועס עליו כי אין בו דעת אבל כשהילד כבר נעשה גדול והאבא קונה לו בגדים יקרים והבן מלכלך את הבגד או שובר את הכלי, האבא כועס עליו.

היה מתכפר לו העוון ובפסח על ידי אכילת המצה מתכפרים לאדם העוונות.

ההשפעות שבאכילת המצה

מובא בשם בעל עקידת יצחק מאלכסנדר (לפני ד"ה הא לחמא עניא) שעל ידי קדושת אכילת מצה, זוכין לתקן את כל מה שפגם במשך השנה במאכלות האסורות.

ההבדל בין המיץ למצה

השל"ה הקדוש בספר שני לוחות הברית (מסכתא פסחים מצה שמורה בהג"ה) אומר שבזוהר הקדוש מובא כי ההבדל בין חמץ למצה היא הנקודה הקטנה, המבדילה בין האות "ה" לאות "ח", וזוהי הנקודה היהודית, קוצו של יוד, הנצרך למסירות נפש, כי בכך תלויה כל היהדות, כמו השעון אם מתקלקל בנקודה אחת, עומד השעון, וכן ביהדות.

אומר לאדם: אל תביא לי כלום!
רק תבוא, תשב תספר את הניסים
שעשיתי ביציאת מצרים - ככה
בפשטות תאמין! ואני כבר אביא לך
המון מתנות וישועות' הקב"ה רוצה
להוציא כל אחד מאתנו מכל קשייו
וצרותיו, הוא מוכן לדלג על הפתחים,
בלי שנפתח לו שום פתח, רק נשב
בלילה הזה - ברצינות.

מצוות ברית מילה וקרבן פסח

במכילתא (שמות יא) מובא, בני
ישראל היו במצרים הגיע זמן
הגאולה והקב"ה אמר למשה הגיע
זמן הגאולה אבל אני לא יכול לגאול
את בני ישראל מארץ מצרים כי הם
שקועים בע"ז א"ל הקב"ה למשה
רבינו לך תגיד לבני ישראל אם הם
רוצים לצאת מארץ מצרים, שייקחו
גדי וישחטו קורבן פסח לקב"ה והיו
המצרים שינהם קהות שרצו להזיק
לעם ישראל ולא יכלו לזוז ממקומם
באו בני ישראל יש משהו שהוא
יותר חזק מהגדי והוא החתול וא"כ
בוא נעבוד לחתול א"ל אבל יש דבר

והנמשל הוא שבני ישראל במצרים
היו בבחינת תינוק, ועדיין לא הכירו
את בורא עולם והיו שקועים בטומאת
מצרים, אבל אחר כך כשהקב"ה
הוציא את בני ישראל ממצרים ונתן
להם את התורה ועשה להם ניסים
ונפלאות, אמר להם הקב"ה עכשיו
אחרי מעמד הרי סיני יש לי תביעה
עליכם למה אתם מתרחקים מהתורה
והמצוות, ולכן הקב"ה עדיין לא הביא
את הגאולה, כי אחרי שיש את התורה
ואנו יודעים ומכירים את המעלה של
האמונה והקרבה לקב"ה, יש תביעה
גדולה כי אנחנו מכירים את הגדלות
של בורא עולם, והקב"ה אומר אני
אביא את הגאולה כשבני ישראל
יעשו תשובה.

להאמין בפשטות

אומר רבי ברוך ממז'בוז': "פסח" -
פסח, על שום שהקב"ה פסח על בתי
אבותינו' בד"כ הקב"ה אומר לאדם
(שהש"ר ה,ב) "פיתחו לי פתח כחודו
של מחט, ואני אפתח לכם פתח
כפתחו של אולם", תביא משהו קטן,
ואני אתן לך המון' בליל הסדר הקב"ה

אפשר לעשותו לזבוח את האלוקים של המצרים בשעה שעם ישראל תחת שלטונם אמר לו הקב"ה אין ישראל נגאלין ממצרים אלא בזכות מצוה זו. והלך משה וציווה את בני ישראל ולקחו כל אחד מישראל שה לקרבן פסח וקשרו בכרעי המיטה והמצרים ראו זאת ושאלום למה זה לכם? והשיבו ישראל לשוחטו לשם פסח במצות השם יתברך והיו שינהם קהות על ששוחטין את אלוהיהם ולא יכלו לומר להם דבר.

ובזכות מצוה זו יצאו עם ישראל ממצרים מדוע דווקא בזכות מצות קרבן פסח זכו לצאת ממצרים? אומר המדרש (שמו"ר יט ה) מכיוון שמצווה זו קיימה מתוך סכנה גדולה ומסירות נפש שהקריבו לקב"ה קרבן את העבודה זרה של מצרים, וכן אמרו חז"ל שכל הניסים שעשה הקב"ה לעם ישראל ביציאת מצרים הוא בזכות שקיימו מצוות במסירות נפש מתוך סכנה גדולה ואמרו חז"ל בזכות דם של ברית מילה ובזכות דם של קרבן פסח יצאו בני ישראל ממצרים כמ"ש "ואומר לך בדמיך חיי" דם פסח ודם מילה שבני ישראל

יותר חזק מהחתול זה הכלב אבל יש דבר יותר חזק מהכלב זה המקל ויש משהו יותר חזק מהמקל זה האש ששורף את המקל א"ל אבל יש דבר יותר חזק מהאש זה המים א"ל יש דבר יותר חזק מהמים זה השור שהוא שותה את המים אבל יש דבר יותר חזק מהשור זה השוחט שזה האדם שזה פרעה אבל יש דבר שהוא יותר חזק מהשוחט שזה מלאך המוות שהוא ישחט את השוחט אבל אם כבר נעבוד לקב"ה שהוא עתיד לשחוט את מלאך המוות.

כתב הרמב"ן בפר' בא (שמות יב ג) שבזמן שהגיע השעה לגאול את עם ישראל היו בני ישראל עובדים עבודה זרה ולא היו עוזבין אותה אמר הקב"ה למשה רבנו כל זמן שישראל עובדים עבודה זרה לא יגאלו לך ואמרת עליהן שיניחו מעשיהן הרעים ויכפרו בעבודה זרה ואיך נדע שעם ישראל כופר בעבודה זרה לך ואמרת עליהם שיקריבו את הכבשים קרבן לה' והכבשים היו האלוהים של מצרים שהיו עובדים אותו עבודה זרה וכששמע כך משה פחד אמר ריבון העולמים הדבר הזה איך

והיא שעמדה לאבותינו

"והיא שעמדה לאבותינו ולנו שבכל דור ודור עומדים עלינו לכלותינו והקב"ה מצילנו מידם", והרבי הקדוש ה"שפת אמת" אומר שהכוונה שעצם כך שבכל דור עמדו עלינו לכלותינו, והוא מה שעמד לטובתנו, שאילו לא היו קמים עלינו לכלותינו היינו מתחברים לגויים, ולומדים מדרכיהם הרעים וזהו סוד קיומנו.

פסח כנגד אברהם

הטור (סי' תיז) כותב ששלשת הרגלים שאנו חוגגים במשך ימות השנה, הם כנגד שלושת אבות האומה, חג הפסח - כנגד אברהם אבינו, שהרי המלאכים באו לבקר את אברהם ושרה בפסח, והוא האכילם מצות. חג השבועות - כנגד יצחק אבינו, שבמעמד קבלת התורה שאירע בחג השבועות תקע הקדוש ברוך הוא בשופר העשוי מהאיל שהוקרב בעת עקידת יצחק. חג הסוכות - כנגד יעקב אבינו, שנאמר בו (בראשית לג יז) "ולמקנהו עשה סוכות".

מלו עצמם כדי שיוכלו לאכול מקרבן פסח ובהיותם כואבים עלולים היו המצרים להרוג את בני ישראל ועם כל זאת בני ישראל לא חששו אלא מסרו את נפשם לכבוד בורא עולם.

ליל הסדר וברית מילה

יש שתי מצוות שאפילו היהודי הרחוק ביותר הוא לא מוותר עליהם ואלו מצוות ברית מילה, וליל הסדר, ושתי המצוות האלו עם ישראל קיבלו על עצמם ביציאת מצרים, ואעבור עליך ואראך מתבוססת בדמייך ואומר לך בדמייך חיי, דם של קורבן פסח ודם של ברית המילה ומה מיוחד בשני מצוות אלו אלא ששתי מצוות אלו בני ישראל מסרו נפשם עליהם שאע"פ שהיו תחת שלטון מצרים עשו ברית מילה והקריבו את האלוהים של המצרים קורבן לקב"ה וכל דבר שנעשה במסירות נפש הוא חקוק בנשמה של כל יהודי ויהודי לנצח נצחים.

סגולות מיוחדות להג הפסח

מובא בשם הרב הקדוש רבי מנחם מנדל מרימנוב זצוק"ל שבליל הסדר יש רגע בחצי הלילה, שאם ישמור האדם את עצמו ממחשבות זרות, ורק יעסוק במחשבות קדושות, אזי כשבא הרגע של חצות לילה שבו נכנסה בישראל האמונה השלימה בעת צאתם ממצרים, יוכל לבוא לידי האמונה השלימה שבאה בעת הגאולה.

רבי חיים פלאג'י (בספרו על הגדה של פסח) כותב לשמור מהמצות של ליל הסדר ולאכול בלילות ראש השנה ומביא מקור בזהר (דף קפג) שאם ישמרו מהמצות לראש השנה לא יהיה עליהם שום דין.

המנהג להניח בערב פסח בזמן בדיקת החמץ עשרה פתיתים כדי להכניע עשרה כתרין דמסאבותא (עשרה כוחות של טומאה) והם כנגד עשרה כוחות של קדושה: חיות הקדש, אופנים, ארזלים, חשמלים, שרפים, מלאכים, אלים, בני אלוקים, כרובים ואישים. וידוע שלאחר

אמונה והסד

אברהם אבינו היה האדם הראשון שחידש והפיץ שני דברים בעולם - אמונת ה' ועשיית חסד, וכנאמר בתורה "תיתן אמת ליעקב חסד לאברהם". בחג הפסח אנו מתבוננים ומחזקים את האמונה בה', שכל סיבת המכות והמופתים שהביא ה' על המצרים, הוא בכדי להראות לכל באי עולם שיש בורא לעולם והוא כל יכול. ומן הניסים הללו אנו למדים להעריך כל פרט בחיינו, כפי שכותב הרמב"ן בפירושו לתורה (סוף פרשת בא): "ומן הנסים הגדולים המפורסמים אדם מודה בניסים הנסתרים, שהם יסוד התורה כולה, שאין לאדם חלק בתורת משה רבנו עד שנאמין בכל אברינו ומקרינו שכולם נסים, אין בהם טבע ומנהגו של עולם". ומאחר שחג הפסח נקבע כנגד אברהם אבינו, לכן אנו מתחילים את החג ב"ליל הסדר" באמירת "כל דכפין ייתי וייכול", שהיא הצהרת נכונות לעשיית חסד, שהוא הוא היסוד השני שלימד אברהם בעולם.

הסדר בתיבת קדש לרמוז דבקים אלה המצוות אשר נעשה בזאת הלילה נזכה לקדושה יתירה וכיון שנשמר מן היצר הרע שמטמא גופו של אדם מבית ומחוץ, אמר עוד ורחץ שיזכה לרחוץ גופו מטומאת צואת עוונותיו על ידי אכילה זו מהטעם האמור עכ"ד.

אכילת מצה מהפכת מידת הדין

כתב הגר"ח פלאגי (בספרו זכירה לחיים על הגש"פ פסקא א) וז"ל, נמצא דהמצה בפסח היא באה לסלק הדין מעלינו ולמיעאל בחולקא קדישא דקודשא בריך הוא ולזה תיכף בהכנס הרגל דבו אנו נידונין על התבואה ועלמא אתדן על דינא אנו אומרים הא לחמא עניא דעל ידי המצה זו שאנו אוכלים עתה יתהפך הדין לרחמים.

נעשה שותף לקב"ה במעשה בראשית

כתב הרוקח ז"ל (הלכות פסח אות

שאדם ניקה וצחצח את ביתו מכל רבב של חמץ, והחמץ הוא היצר, ועשויה להיות הרגשה שכבר האדם תיקן הכל - אומרים לו להניח עשרה פתיתים של חמץ כדי ללמד הכנעה.

סגולה לברך הבנים בליל פסח

בלילה זה בריך יצחק את יעקב כדאיתא בפרי דר"א (פרק לב) ולכן סגולה לברך הבנים וכ"כ בספר ויגש משה (סימן ט) וז"ל, מיהו בליל פסח נכון להדר לברך את הבנים כי בו התברך יעקב אבינו והזמן מסוגל לזה, ועיין בקונטרס נחלי בינה אות קכ"א שבפסח עונים על כל הבקשות וממלאין משאלות לב כל אחד לטובה

גופו ונשמתו מתקדשים

כתב בזוה"ק סדר תצא (דף רפ"ב ע"א בר"מ) שהאדם שאוכל מצה ונזהר מחמץ גופו ונשמתו נעשים קודש. והביא לשונו הגר"ח פלאגי בספרו זכירה לחיים (חלק טועמיה חיים אות ז). וביאר מה שמתחילים

עוד שהאריך בזה, וע"ע במש"כ לפרש עפ"ז האדמו"ר ממונקטאש זצוק"ל בספרו שער יששכר (מאמרי חדש ניסן מאמר אגדתא דפסחא אות טז), ומצאתי בהגש"פ בית אברהם בפירושו פאר אהרון (עמ' יז) שכתב וז"ל, כל דצריך ייתי ויפסח כי עכשיו הזמן המוכשר דבפסח נידונין על התבואה (כה, טז) ואמרו דפסח נוטריקון שמות הפרנסה פא"י סא"ל חת"ך.

זוה"ק בדין בר"ה

כתב בספר דברי יחזקאל משינאווא עה"פ היום אתם יוצאים בחודש האביב (שמות יג, ד) וז"ל, איתא בזוה"ק (פרשת תצוה דף קפ"ג ע"ב) דבזכות מה שישראל אוכלים מצות בפסח ניצולים בדין בר"ה, ויש לרמז זאת בפסוק הזה היום נקרא ר"ה כמ"ש בזוה"ק (פרשת בא דף לב ע"ב) וז"ש היום אתם יוצאים בחודש האביב דהיינו בר"ה אתם יוצאים בדימוס, בחודש האביב בזכות המצה שאוכלים בחודש ניסן בפסח. וע"ע מש"כ בזה אדמו"ר ממונקאטש בספרו שער

(רצא) שמי שמקיים מצות אכילת מצה כהלכתו נעשה שותף לקב"ה במעשה בראשית וכך פירש הגר"ח פלאג'י זצוק"ל את דברי הפס' שאומרים בהלל ברוכים אתה לה' עושה שמים וארץ סופי תיבות עושה' שמים' וארץ' אותיות מצה, והנה כתב רבינו יעקב בעל הטורים בסדר בראשית בפסוק ותוצא הארץ דמי שכופר ביציאת מצרים כאילו כופר במעשה בראשית לזה את"ש עושה' שמים' וארץ' סופי תיבות מצה לרמוז דמי שמקיים מצות המצה כהלכתו נחשב לו כאילו עשה שמים וארץ בשותפות עם הקב"ה.

פרנסה

כתב הרב בני יששכר (במאמרי חדש ניסן מאמר ח' אות יב) וז"ל, פוסקין מלומר גשם בחג הפסח דהנה גשם הוא פרנסה כדאיתא (בתענית דף ב ע"ב) והנה אכילת מצה לחם עוני הוא סגולה לפרנסה כי מאכילת מצוה זו נמשך פרנסה לכל השנה על כן בפסח נידונין על התבואה ועל כן מצ"ה לח"ם ענ"י בגימטריא גש"ם ועיי"ש

יששכר (מאמר חדש ניסן מאמר זמן חירותנו באות ט' ובאות ל"ב עיי"ש) וע"ע להגר"ח פלאגי' בספרו חיים לראש ערך נרצה אות י' שמטעם זה נהג לאכול מהמצות שנאפו לפסח בר"ה עיי"ש דבריו.

הגבחת הקערה של ליל הסדר

נוהגים להעביר את קערת הסדר מעל ראשם של כל אחד מהמסובים ואומרים 'בבהילו יצאנו ממצרים הלחמא עניא בני חורין'. עצם סיבוב הקערה מעל ראשם של המסובים ואמירת 'בבהילו' באה לבטל גזירות וקטרוגים שנגזרו על המסובים, ולהוציא אותם מבהלה ולהפוך אותם לבני חורין.

כתב מרן הגר"ח פלאגי' בספרו חיים לראש ערך מגיד אות יו"ד וז"ל, כשמגיע למה נשתנה הלילה הזה מגביה הקערה אשר היא סדורה בתוכה המצות וכל הדברים ומסובב על ראש כל אחד ואחד מבני ביתו והוא בידו עד גמר הפסקא כולה ומחזירה למקומה.

ונראה לענ"ד לתת טעם כי יען הקערה בכללותה היא רמז לעשרה ספירות לכן כדי שיחול ברכה על ראשם משפע קדושה וברכה מעשר ספירות אנו עושין כסדר הזה וסמוכות לזה מצאתי בזוה"ק (סוף ח"ג בתוספת סימן ג' דף ש' ע"ב) וז"ל, אמר רבי רחומאי מאי דכתיב וישא אהרון את ידיו אל העם ויברכם למאי טעמא בנשיאות ידיו לברך בברכה אלא דיש באדם עשר אצבעות רמז לעשר ספירות שנחתמו בהם שמים וארץ עכ"ל הזוה"ק.

ומנהג זה יסודו מדברי הקדמונים הוא רבי יצחק אלאחדב זצ"ל תלמיד רבינו יהודא בן הרא"ש שכתב בפירושו להגש"פ הנקרא פסח דורות (דף מ"ה) וז"ל, ומנהג ספרד להגביה הקערה בידו ואומר הא לחמא עניא ונהגו להקיף הקערה סביב ראש הקטנים עכ"ל

כפרה על ד' מיתות ב"ד

כתב הגרי"נ פלאגי' זצוק"ל בספרו יפה ללב (ח"ג סימן תע"ב ס"ק ב') וז"ל צריך לדחוק עצמו ולשתות

שהובא שם מהגש"פ כת"י שכל מי ששיתה מכוס ששופכין ממנו לעשר מכות ומה שנשאר ממנו שותהו בתוך הסעודה מובטח לו שלא יהיו מזונותיו של אותה שנה מצומצמים אלא מרווחים בעזה". (והכונה למה שנתר מהכוס ששופכין ולא ממה ששפך)

מלה העומר

בסידור בית הבחירה להגאון ר' אברהם חמוי זצוק"ל (דף צ"א ע"ב אות טז) וז"ל, סגולה וסוד גדול בלילה הראשונה של ספירת העומר יקח בידו מעט מלח ויקרא עליו מזמור מזמורים אלו שיר המעלות לדוד שמחתי וכו' ומזמור קל"א לא גבה לבי וכו' ומזמור קל"ג הנה מה טוב וכו' ואח"כ יקרא פרשת העומר ככתוב לפניך ויאמר אח"כ תפילה זו יה"ר מלפניך ה' או"א בזכות ספירת העומר אשר ציתנו בתורתך ובזכות שמותיך הקדושים וטהורים היוצאים מהמזמורים הללו היוצאים מראשי תיבות וסופי תיבות ובזכות אבותינו הקדושים אברהם יצחק ויעקב שיהיה

לקיים מצות ד' כוסות ובזה ניצול מד' מיתות ב"ד אם נתחייב בהן כי ד' כוסות באים לכפר על ד' מיתות ב"ד כמ"ש הרב עיון יעקב בפרק ערבי פסחים (דף כג ע"ג) יע"ש.

כפרת עוונות

כתב הגר"ח פלאגי בספרו תורה וחיים מערכת ה' אות ל"ז וז"ל הרב דבש לפי (מערכת ה' אות יט) הביא דברי הרב עיר בנימין שהעולם קיים על אמן יהא שמייה רבא מברך שאחרי לימוד האגדה (סוטה דף מט ע"א) והרי אין הקב"ה חפץ בקילוסן של רשעים (ויקרא רבה פרשה ט"ז אות ד) אלא שבלימוד האגדה נמחלים העוונות (כדאיתא במדרש משלי סימן י) יעו"ש, וא"כ באמירת ההגדה של פסח שעניינה קילוסו ושבחו של מקום מתכפרים העוונות.

שיירי הכוס של שפוך חמתך מסוגל לפרנסה

בספר הלכה של פסח (ח"ב ע"ח שכ"ב) הביא מספר הגדה שלימה

יוצאים בחדש האביב", ושואלים חז"ל במכילתא (בא פסחא טז הובא ברש"י שם) וכי לא היו יודעים בני ישראל באיזה חודש הם נמצאים?

אלא אמר להם: ראו חסד שגמלכם, שמוציא אתכם בחדש שהוא כשר לצאת, לא חמה ולא צינה ולא גשמים, וכן דוד המלך אומר בספר תהילים (סח, ז) "מוציא אסירים בכושרות" - אמר ר' עקיבא: לא הוציאם אלא בחודש כשר לצאת, לא בתמוז - מפני השרב, ולא בטבת - מפני הצינה, אלא בניסן, שהוא כשר לצאת בו בדרך, לא חמה קשה ולא צינה קשה. ואם תאמר תשרי? הרי יש בו עונת גשמים.

רואים אנו שהקב"ה טובתו שלימה, אדם שנמצא בבית הסוהר, ומוציאים אותו מעבדות לחירות לא איכפת לו מתי לצאת בחורף או בקיץ, בקור או בחום, העיקר שייצא כבר מבית הסוהר, אבל הקב"ה הוציא את בני ישראל מארץ מצרים מבית עבדים, הוציא אותם דווקא בחודש שכשר לצאת, לא חם ולא קר, וכל זאת ללמד אותנו שכשהקב"ה עושה עם

זה המלח לי לשמי פב"פ או לשם מי שירצה ולכל מי שיישא המלח הזה עליו יהיה לו למגן וצינה מדבר ומגפה ומעין הרע ומכל דבר רע אכ"ר, ואח"כ ייתן המלח בידו ויספור העומר וכן יעשה כל ימי הספירה ויזהר של ישים המלח על הארץ ושיהיה בידו בשעת ברכה ואח"כ יהיה מסוגל הרבה לעין הרע ויועל כמו קמיע מומחה ופקיע, מספר כתב יד ועיין בסה"ק דבק מא"ח (מערכת ו' אות טז).

יהי רצון שנזכה כולנו במהרה יחד עם כל עם ישראל לגאולה אמיתית ושלימה פרטית וכללית בקרוב ממש, ונזכה לאכול מן הפסחים ומן הזבחים בירושלים הבנויה. אמן.

שביעי של פסח

טובתו של הקב"ה תמיד שלימה

אנו רואים שהתורה קוראת לחודש ניסן חודש האביב, כמו שכתוב בפסוק (שמות יג ד) "היום אתם

הגדולה ביותר, כמו שאמרו חז"ל בכל דבר של קדושה הכל הולך אחרי הסוף.

כתוב בפסוק (שמות יד ה) "ויוגד למלך מצרים כי ברח העם, ויהפך לבב פרעה ועבדיו", ואומר המדרש (הובא ברש"י שם) שפרעה שלח מרגלים שילכו עם בני ישראל שעברו שלושה ימים ובני ישראל לא חזרו, אלא המשיכו ללכת ביום הרביעי, מיד הלכו המרגלים של פרעה לומר לו שבני ישראל ברחו, וביום החמישי והשישי פרעה וכל מצרים יצאו לרדוף אחרי בני ישראל, ובליל יום השביעי שהוא שביעי של פסח הייתה קריעת ים סוף.

נס קריעת ים סוף

בשביעי של פסח הקב"ה עשה לבני ישראל את הנס הגדול ביותר שהיה בעולם שהוא נס קריעת ים סוף, כמו שכתוב בתורה (שמות יד כט) "ובני ישראל הלכו ביבשה בתוך הים", ליל שביעי של פסח בחצות הלילה הקב"ה קרע את הים לשנים עשר חלקים, וכן אומר דוד המלך בתהלים

האדם חסד החסד הוא שלם, בורא עולם טובתו שלימה.

וכן אנו רואים בנביא (שמואל א, יז מט) שבשעה שדוד המלך הרג את גוליית על ידי שזרק אבן על ראשו, אע"פ שהיה גוליית לבוש כולו שריון של ברזל נעשה נס והאבן חדרה את הברזל, ועוד נס נעשה שגוליית נפל על פניו, ואומרים רבותינו ז"ל (ויק"ר י ז, הובא ברש"י שם) שמנהג העולם שכשאדם שמקבל מכה על מצחו הוא נופל לאחוריו, אבל בשעה שדוד פגע עם האבן במצחו של גוליית הוא נפל על פניו, ועשה הקב"ה כך משום שאמר הקב"ה מכיוון שגוליית היה גבוה מאוד, אם גוליית ייפול לאחוריו דוד כדי לכרות את ראשו יצטרך ללכת עוד כמה צעדים, וכדי לא להטריח את דוד הקב"ה עשה עוד נס שלא רק שהאבן חדר את הברזל, אלא גם שגוליית נפל על פניו, רואים אנו שטובתו של הקב"ה היא שלימה.

הכל הולך אחרי הסוף

שביעי של פסח הוא היום האחרון של חג הפסח ויש בו את הקדושה

משה רבינו ויאמר את השירה הזאת לקב"ה יחד עם בני ישראל, ואומר רשב"י בזהר הק' שבשביעי של פסח תהיה תחיית המתים.

המדרש (תנחומא צו סי' ז) אומר שכל מי שאומר שירת הים בעולם הזה, יזכה לומר שירה בעולם הבא.

רשב"י (זוהר ח"ב קלא ע"ב הובא במ"ב סימן נא, י. ובצפורן שמיר ס"ב אות כד) אומר, שכל מי שאומר את שירת הים בשמחה נמחלין לו כל עוונותיו, ואמרו רבותינו המקובלים שיהודי שרוצה ישועה יאמר במשך ארבעים יום רצופים שירת הים ויזכה לראות ניסים ונפלאות. (דרך השידוך עמ' כט אות ב).

סגולה לזיווג ולפרנסה

כתוב בשם רבותינו המקובלים, שיש סגולה מיוחדת לזיווג ולפרנסה טובה, שבשעת עלות השחר של שביעי של פסח לומר את שירת הים, כמו שאמרו חז"ל בגמרא בסוטה (ב א) קשה זיווגו של אדם כקריעת ים סוף וקשה פרנסתו של אדם כקריעת

(קלו יג) "לגוזר ים סוף לגזרים כי לעולם חסדו", וכתוב במדרש (הובא ברש"י תהילים שם) שלכל שבט היה לו שביל משלו בים, ומשה רבינו אמר ביחד עם בני ישראל את השירה (שמות טו א) "אז ישיר משה ובני ישראל את השירה הזאת לה".

לטהר את בני ישראל

הזוהר הקדוש אומר שלקב"ה היו הרבה דרכים איך להציל את בני ישראל ממצרים, ובחר הקב"ה דווקא לקרוע את הים לגזרים, כי בני ישראל היו במצרים בארץ טמאה והיו דבוקים בטומאה של ארץ מצרים, ואדם שהוא טמא כדי להיטהר הוא טובל במקווה, לכן הקב"ה העביר את בני ישראל בתוך הים וכך בני ישראל היטהרו מכל טומאת מצרים.

זוכה למחילת עוונות

ואמרת הגמרא במסכת סנהדרין (צא א) שכשם שבני ישראל אמרו שירה לקב"ה בזמן קריעת ים סוף, כך לעתיד לבוא בתחיית המתים יקום

עדיין היו צריכים לאמונה ויאמינו בה? אלא אומרים חז"ל שמכאן אתה למד שאדם יכול לראות ניסים גדולים ביותר, אבל היצר הרע תמיד יכול לומר לו שהיה זה מקרה, לכן באה התורה ומלמדת אותנו שבלי אמונה אי אפשר להתקרב לקב"ה.

אמונת הכמים

כשבני ישראל ראו את הנס הגדול של קריעת ים סוף אומרת לנו התורה (שמות יד לא) "ויאמינו בה' ובמשה עבדו", התורה אומרת לנו שלא מספיק שיש ליהודי אמונה בבורא עולם אלא צריך שתהיה לו גם אמונת חכמים אמונה בצדיקים, שמה שצדיק גוזר הקב"ה מקיים, שכל הנסים שעשה הקב"ה לבני ישראל במדבר עשה אותם על ידי משה רבינו, ללמדנו שיהודי יכול להתקרב לקב"ה רק על ידי שדבק בצדיקים.

עיקר הברכה הלה בזכות אמונת הכמים

רבינו הנועם אלימלך כותב

ים סוף (פסחים קיח א), ויש בכך שירת הים למתק מהאדם את כל הדינים הקשים ולהפוך הכל לרחמים גדולים.

ועוד מובא בשם רבותינו המקובלים, שכל מי שיאמר שלוש פעמים את שירת הים בשביעי של פסח, מובטח לו שתתקבל תפילתו בשמים ויזכה לראות את פניו של מלך המשיח, בפעם הראשונה בעלות השחר בשביעי של פסח, הפעם השנייה בתפילת שחרית והפעם השלישית בקריאת ספר תורה.

וכתב המשנה ברורה- (שו"ע סימן נא סעיף ז ומשנה ברורה ס"ק יז) שהאומר שירת הים בשמחה מוחלין לו כל עוונותיו.

גם כשרואים בעיניים צריך אמונה

נאמר בתורה (שמות יד לא) "וירא ישראל את היד הגדולה... ויאמינו בה", ושואלים חז"ל הרי הטבע בעולם שדבר שראית בעיניך לא צריך בו אמונה, ואם כן בני ישראל ראו את קריעת ים סוף כמו שכתוב וירא ישראל את היד הגדולה, א"כ למה

עשרים, אמר להם אלו למי? אמרו לו עתיד הקב"ה להעמידן בשערי ירושלים, בא לפני רבי יוחנן, אמר לו, דרוש רבי לך נאה לדרוש, כמו שאמרת כן ראיתי, אמר לו רבי יוחנן אם לא ראית לא האמנת? מלגלג על דברי חכמים אתה, נתן עיניו בו ונעשה גל של עצמות.

כשבא להודות מודה גם על העבר

נאמר בפסוק (שמות יד לא) "וירא ישראל את ה' הגדולה", מהי היד הגדולה? אומר הבן איש חי (עוד יוסף חי דרושים בשלח) שכשיהודי בא להודות לקב"ה על הנס שעשה לו, צריך להודות על כל הניסים שעשה לו ה' מתחילה ועד עכשיו, כמבואר בגמרא בברכות (נד א) "מר בריה דרבינא הוה קאזיל בפקתא דערבות וצחא למיא [מר בריה דרבינא היה הולך בבקעה של מקום ששמו ערבות והיה צמא], אתעביד ליה ניסא איברי ליה עינא דמיא ואישתי [נעשה לו נס ונברא לו מעיין של מים ושתה]. ותו, זמנא חדא

שכשיהודי בא לצדיק כדי להתברך, עיקר הברכה חלה בזכות אמונת החכמים שלו, וזהו הכלי כדי שהברכה תחול, ואם חסר באמונת חכמים הברכה לא תחול עליו, כמו שמסופר שפעם אחת נכנס יהודי לצדיק בבא סאלי ואמר לו הצדיק אני לא יכול לברך אותך, וכולם התפלאו למה הצדיק לא יכול לברך את היהודי הזה ושאלו את הצדיק, ואמר להם דעו לכם שהיהודי הזה אין לו אמונת חכמים והוא בא רק כדי לבדוק אותי ולכן הברכה לא תחול עליו.

ומסופר בגמרא במסכת בבא בתרא (עה א, וכן בסנהדרין ק א), שרבי יוחנן היה יושב ודורש שעתידי הקב"ה להביא אבנים טובות ומרגליות שהן שלשים על שלשים, וחוקק בהן עשר על עשרים ומעמידן בשערי ירושלים, לגלג עליו אותו תלמיד (כי לא האמין שיכול להיות דבר כזה במציאות) ואמר - כביצת עוף קטן לא מוצאים, בגודל כזה ימצאו? לימים הפליגה ספינתו של אותו תלמיד בים, וראה מלאכי השרת שמנסרים אבנים טובות ומרגליות שהן שלשים על שלשים וחוקק בהן עשר ברום

לאחוריהם לצד מצרים היו מקרבין כל יום השלישי, כדי להטעות את פרעה שיאמר תועים הם בדרך, כמו שנאמר (פסוק ג) ואמר פרעה לבני ישראל וגו'. ואומרת לנו התורה שמשה רבינו אומר לבני ישראל שהקב"ה אמר שיסתובבו בחזרה לכיוון מצרים, ובני ישראל לא שואלים שאלות אלא מיד מסתובבים לכיוון מצרים, והולכים באמונה שלימה אחרי הקב"ה נגד השכל ונגד ההיגיון, כי הרי הטבע בעולם שכשהאויב רודף אחרך אתה לא מסתובב לחזור לכיוון שלו, אלא אתה משתדל כמה שיותר להתרחק ולברוח ממנו, וכאן הקב"ה אמר בדיוק הפוך שבני ישראל יסתובבו לכיוון מצרים בחזרה, והתורה הקדושה מספרת לנו על הנס הגדול של קריעת ים סוף, ואומרים רבותינו ז"ל (הגדה של פסח אשי ישראל בשם הרה"ק ר' שמואל אליהו מזוואלין זצ"ל) מכאן אנו לומדים שהקב"ה עושה לאדם נס מעל הטבע כשיש לאדם ניסיון אם ללכת אחרי השכל וההיגיון או ללכת אחרי האמונה בבורא עולם, ובכל זאת אדם בוחר ללכת אחרי האמונה בקב"ה אפילו

הוא קאזיל ברסתקא דמחוזא ונפל עליה גמלא פריצא [ושוב בזמן אחר היה הולך בשוק של מחוזא והתנפל עליו גמל משוגע], איתפרקא ליה אשיתא, על לגוה [נפל הכותל של הבית שלידו ונכנס בתוכו וניצל]; כי מטא לערבות, בריך [כשהיה מגיע לערבות היה מברך]: ברוך שעשה לי נס בערבות ובגמל, כי מטא לרסתקא דמחוזא, בריך [וכשהיה מגיע לשוק של מחוזא היה מברך]: ברוך שעשה לי נס בגמל ובערבות! והובא דין זה להלכה בשו"ע (או"ח ריח ה).

וכמו שבמצרים הנס הראשון היה מה שבתיה בת פרעה התארכה ידה למרחק גדול כדי שתוכל להציל את משה, כמבואר בגמרא בסוטה (יב ב), והנס האחרון היה קריעת ים סוף, לכן אמרו בני ישראל (שמות יד לא) "וירא ישראל את היד הגדולה", זו היד של בתיה שהקב"ה האריך כדי להציל את משה.

איך זוכים לנס מעל הטבע

נאמר ברש"י (שמות יד ב) וישבו -

הים, עד שהגיעו המים עד צווארו של נחשון בן עמינדב ואז נקרע הים לשניים. ואומר המדרש שכל זמן שהלכו ישראל על פי השכל ופחדו להיכנס לים לא היה הנס של קריעת ים סוף, אבל בשעה שיהודי אחד הלך עם הקב"ה אפילו נגד השכל, מיד הקב"ה קרע את הים לשניים ונעשה הנס של קריעת ים סוף.

ראתה שפחה על הים

וידוע שעל ידי הנס של קריעת ים סוף בני ישראל הגיעו לדרגה הגבוהה ביותר בנבואה, כמו שאמרו חז"ל (ילקוט שמעוני תורה פרשת בשלח רמז רמד. והובא ברש"י שמות פרק טו, ב) ראתה שפחה על הים מה שלא ראה יחזקאל בן בוזי הכהן, אפילו השפחה שהיא הפחותה ביותר בבני ישראל, זכתה בנס של קריעת ים סוף להגיע לדרגה הגבוהה ביותר באמונה וברוח הקודש יותר מיחזקאל הנביא, וראו כולם עין בעין את התגלות כבוד ה'.

שהוא נגד השכל וההיגיון הקב"ה יעשה לו נס מעל הטבע, וכך היה ביציאת מצרים שהיה לבני ישראל מבחן באמונה, מצד אחד השכל אומר להם לברוח ולהתרחק יותר ממצרים כי מצרים רודפים אחריהם, ומצד שני הקב"ה אומר להם תסתובבו ותחזרו בחזרה לכיוון מצרים, ובני ישראל הלכו אחרי הקב"ה והסתובבו וחזרו לכיוון מצרים ובאותה שעה הקב"ה עשה לבני ישראל את הנס הגדול של קריעת ים סוף.

וכך אנו רואים בקריעת ים סוף, שבני ישראל ראו שפרעה וכל מצרים מתקרבים וצעקו לקב"ה, ומשה רבינו שאל את הקב"ה מה לעשות אמר לו הקב"ה למשה (שמות יד, טו) 'מה תצעק אלי דבר אל בני ישראל ויסעו', תגיד לבני ישראל שיכנסו לתוך הים, ואמר משה רבינו לעם ישראל הקב"ה אמר שתכנסו לים ואז הקב"ה יעשה לכם נס, ובני ישראל פחדו להיכנס לתוך הים ובינתיים פרעה התקרב יותר לכיוון בני ישראל, ואומר המדרש במכילתא (פרשה ה סעיף ב) באותה שעה בא נחשון בן עמינדב וקפץ ראשון לתוך המים ועדיין לא נקרע

עשר השירות

כתוב במכילתא (מכילתא דרבי ישמעאל בשלח פרשת שירה פרשה א תנחומא בשלח אות י) שיש עשר שירות, מבריאת העולם ועד עכשיו תשעה אנשים אמרו שירה לקב"ה, והשירה העשירית יאמרו עם ישראל בזמן ביאת המשיח.

השירה הראשונה: הייתה במצרים, כמו שכתוב בנביא ישעיה (ל כט) "השיר יהיה לכם כליל התקדש חג", שסנחריב מלך בבל בא עם מאה ושמונים אלף חיילים להחריב את בית המקדש, וכששמע חזקיהו המלך שסנחריב בדרך לירושלים להחריב את בית המקדש, נעץ חרב בפתח בית המדרש ואמר - כל מי שלא ילמד תורה יידקר בחרב, וחיפשו מדין ועד באר שבע מהצפון ועד הדרום של ארץ ישראל, ולא מצאו תינוק ותינוקת שלא היו בקיאים בהלכות טומאה וטהרה, וכל ארץ ישראל הייתה מלאה בתורה, ובזכות לימוד התורה של עם ישראל כליל הסדר טו' בניסן, הקב"ה הוריד מלאכים מן

השמים והרגו את כל החיילים של סנחריב ונשארו בחיים רק סנחריב ושני בניו, ואומר הנביא שבאותו לילה אמרו שירה כמו אותה שירה שאמרו בני ישראל במצרים.

ואיזו שירה אמרו בני ישראל במצרים? (תהלים קיג א) "הללויה הללו עבדי ה'", ואומר המדרש "אימתי אמרו שירה במצרים? בשעת מכות בכורות עמד פרעה והלך אצל משה ואהרן ואמר להם: הרי כבר מתים כל מצרים ... אמרו לו: מבקש אתה לכלות המכה הזאת, אמור: הרי אתם בני חורין, הרי אתם ברשותכם, ואין אתם עבדי, אלא עבדי ה'. התחיל פרעה צווח ואומר: לשעבר הייתם עבדי, אבל עכשיו הרי אתם בני חורין, הרי אתם ברשותכם, הרי אתם עבדי ה'. וצריכים אתם להללו שאתם עבדיו, שנאמר: "הללויה הללו עבדי ה'".

השירה השנייה: - שירת הים - שבשעה שראו בני ישראל את מפלתן של מצרים שכל מצרים טבעו בים, התחזקו מאוד באמונה בבורא עולם, ומכיוון שהגיעו לדרגה של אמונה כל

אויביו, הלא היא כתובה על ספר הישר, ויעמד השמש בחצי השמים ולא אץ לבוא כיום תמים", ואין אז אלא שירה שנאמר 'אז ישיר משה'.

השירה השישית: אמרו דבורה הנביאה וברק בן אבינועם, בהפטרה של השבת הקרובה פרשת בשלח אנו קוראים על השירה של דבורה, כמו שנאמר (שופטים ה א-ג) "ותשר דבורה וברק בן אבינועם ביום ההוא לאמר: בפרע פרעות בישראל בהתנדב עם ברכו ה': שמעו מלכים האזינו רוזנים, אנכי לה' אנכי אשירה אזמר לה' אלוקי ישראל".

השירה השביעית: אמרה דוד המלך, ככתוב בנביא בספר שמואל (ב, כב א-ג) "וידבר דוד לה' את דברי השירה הזאת ביום הציל ה' אתו מכף כל אויביו ומכף שאול: ויאמר ה' סלעי ומצודתי ומפלטי לי: אלוקי צורי אחסה בו מגני וקרן ישעי, משגבי ומנוסי מושיעי מחמס תושיעני".

השירה השמינית: אמר, שלמה המלך, "שיר השירים אשר לשלמה ישקני מנשיקות פיהו", ואומר רשב"י שיר השירים הוא למעלה מכל

כך גבוהה אמרו שירה לקב"ה על כל הניסים שעשה איתם.

השירה השלישית: שירת הבאר - שירה על הבאר של מרים שהיו בני ישראל אומרים שירה להקב"ה והיה המים יוצא מהסלע, כמו שנאמר (במדבר כא, יז) "אז ישיר ישראל את השירה הזאת עלי באר ענו לה".

השירה הרביעית: אמרה משה רבינו כמו שנאמר (דברים לא, כב) "ויכתוב משה את השירה הזאת ביום ההוא וילמדה את בני ישראל". וזו שירת האזינו, ומשה רבינו בשירת האזינו רמז כל מה שעתיד להיות עד ביאת המשיח, והתורה הקדושה נקראת שירה כמ"ש (דברים לא, יט) "ועתה כתבו לכם את השירה הזאת ולמדה את בני ישראל שימה בפיהם, למען תהיה לי השירה הזאת לעד בבני ישראל".

השירה החמישית: אמרה יהושע בן נון, שנאמר (יהושע י, יב-יג) "אז ידבר יהושע לה' ביום תת ה' את האמורי לפני בני ישראל, ויאמר לעיני ישראל שמש בגבעון דום וירח בעמק אילון: וידם השמש וירח עמד עד ייקום גוי

ומן בני הקרחים, להלל לה' אלוקי ישראל בקול גדול למעלה: וישכימו בבקר ויצאו למדבר תקוע, ובצאתם עמד יהושפט ויאמר שמעוני יהודה וישבי ירושלים האמינו בה' אלוקיכם ותאמנו האמינו בנביאיו והצליחו: ויועץ אל העם ויעמד משוררים לה', ומהללים להדרת קדש בצאת לפני החלוץ, ואמרים הודו לה' כי לעולם חסדו: ובעת החלו ברנה ותהילה, נתן ה' מארבים על בני עמון מואב והר שעיר הבאים ליהודה וינגפו: ויעמדו בני עמון מואב על ישבי הר שעיר להחרים ולהשמיד, וככלותם ביושבי שעיר עזרו איש ברעהו למשחית: ויהודה בא על המצפה למדבר, ויפנו אל ההמון והנם פגרים נפלים ארצה ואין פליטה", וזו הייתה השירה התשיעית.

השירה העשירית: לעתיד לבא יאמרו כל עם ישראל, שנאמר (ישעיה מב י) "שירו לה' שיר חדש תהילתו מקצה הארץ", שהשירה הזאת תהיה בזמן ביאת המשיח.

השירים, וכן אמר רבי עקיבא כל השירים קודש, ושיר השירים קודש קדשים.

השירה התשיעית: אמרה המלך יהושפט, עמד יהושפט ואמר: אני אין בי כוח לא להרוג ולא לרדוף אלא אני אומר שירה ואתה עושה. אמר לו ה': אני עושה, שנאמר: (דברי הימים ב, כ, יג-כד) "וכל יהודה עומדים לפני ה' גם טפם נשיהם ובניהם: ויחזיאל בן זכריהו בן בניה בן יעאל בן מתניה הלוי מן בני אסף, הייתה עליו רוח ה' בתוך הקהל: ויאמר הקשיבו כל יהודה ויושבי ירושלים והמלך יהושפט, כה אמר ה' לכם אתם אל תיראו ואל תחתו מפני ההמון הרב הזה, כי לא לכם המלחמה כי לאלוקים: מחר רדו עליהם הנם עולים במעלה הציץ, ומצאתם אותם בסוף הנחל פני מדבר ירואל: לא לכם להלחם בזאת, התייצבו עמדו וראו את ישועת ה' עמכם יהודה וירושלים, אל תיראו ואל תחתו מחר צאו לפניהם וה' עמכם: ויקד יהושפט אפים ארצה, וכל יהודה וישבי ירושלים נפלו לפני ה' להשתחוות לה': ויקומו הלויים מן בני הקהתים

כל הבריאה משועבדת לתורה

אומר המדרש (ב"ר ה ה) מהו לאיתנו?

לתנאו הראשון, שכשהקב"ה ברא את הים עשה אתו תנאי שכשבני ישראל יעמדו ביציאת מצרים ליד הים ומצרים רודפים אחריהם, מיד הים יבקע עבורם ויוכלו לעבור דרכו ויינצלו מהמצרים.

כתוב בספרים הקדושים שלכל דבר בבריאה יש מלאך הממונה עליו, ואומר המדרש (שמו"ר כא ו) שבשעה שעמד משה רבינו לבקוע את הים בא המלאך הממונה על הים ולא רצה לבקוע את הים לשנים, אמר למשה - אין אני נקרע מפניך שאני נבראתי ביום השלישי ואתה נבראת ביום השישי, עד שנטה ה' ימינו על ימינו של משה שנאמר (ישעיה סג ז) "מוליק לימין משה" ונבקע הים.

הגמרא במסכת חולין (ז א) מספרת "רבי פנחס בן יאיר הוה קאזיל לפדיון שבויין, פגע ביה בגינאי נהרא [רבי

פנחס בן יאיר הלך למצוות פדיון שבויים, והגיע לשפת נהר גינאי], אמר ליה - גינאי חלוק לי מימך ואעבור בך, אמר ליה - אתה הולך לעשות רצון קונך ואני הולך לעשות רצון קוני, אתה ספק עושה ספק אי אתה עושה, אני ודאי עושה, אמר ליה - אם אי אתה חולק גוזרני עליך שלא יעברו בך מים לעולם, חלק ליה.

הוה ההוא גברא דהוה דארי חיטי לפיסחא, אמר ליה חלוק ליה נמי להאי דבמצוה עסיק, חלק ליה [היה ביחד עם רבי פנחס בן יאיר עוד אדם שהיה מוביל חיטים לפסח, אמר רבי פנחס בן יאיר לנהר - חלוק מימך גם עבורו משום שהוא הולך לדבר מצוה, ונחלק הנהר שוב עבורו], הוה ההוא טייעא דלווה בהדייהו, אמר ליה חלוק ליה נמי להאי דלא לימא כך עושים לבני לוויה, חלק ליה [היה ביחד איתם ערבי שליווה אותם בדרכם, אמר רבי פנחס בן יאיר לנהר - חלוק את מימך גם עבורו, שלא יאמרו האנשים וכי כך עושים לבני לוויה שמשאירים אותם מאחור? ונחלק הנהר שוב גם עבור אותו ערבי], "אומרת הגמרא, גדול רבי פנחס בן יאיר יותר ממשה רבינו

הבריאה, ולכן בקריעת ים סוף הם לא רצה להיבקע עד שהקב"ה בעצמו גזר עליו להיבקע.

כך מצאנו לאורך כל הדורות שהצדיקים שלטו על כל הבריאה כולה, כמו אצל יהושע בן נון שגזר על השמש שלא תשקע באותו יום וכך היה שמיד השמש נעמדה ולא שקעה כמ"ש "שמש בגבעון דום", וכן מצאנו שאלהו הנביא גזר בשעה שעם ישראל התרחקו מהקב"ה שלא ירדו גשמים במשך שלוש שנים וכך היה, וכן להיפך בשנות בצורת שחוני המעגל התפלל לקב"ה שירדו גשמים ומיד ירדו גשמים.

למה הקב"ה מסתיר את הנס

ואמרו חז"ל (ספר החינוך פרשת צו מצוה קלב) שאפילו הנס הגדול ביותר כמו הנס של קריעת ים סוף שהיה נס מפורסם הקב"ה הסתיר אותו, כמו שכתוב בפסוק (שמות יד כא) "ויולך ה' את הים ברוח קדים עזה כל הלילה וישם את הים לחרבה ויבקעו המים", הקב"ה הביא רוח

וכל עם ישראל, שלמשה רבינו וכל ישראל נבקע הים פעם אחת ולרבי פנחס בן יאיר שלוש פעמים.

ושואל האור החיים הקדוש זיע"א, (שמות יד, כז) מדוע היה כוחו של רבי פנחס בן יאיר גדול יותר ממשה רבנו וכל ישראל, שמשה רבנו לא הצליח לבקוע את הים עד שהקב"ה בא והניח את ימינו על ימינו, ואילו רבי פנחס בן יאיר ברגע אחד בקע את הנהר?

אלא אומר האור החיים הקדוש יסוד גדול מאוד, שכשהקב"ה ברא את העולם הוא עשה תנאי עם כל הבריאה שתהיה כפופה ומשעובדת לתורה הקדושה, ולכן הצדיקים בכח התורה הקדושה היו עושים ניסים גדולים מעל הטבע, כי בכח התורה מושלים על כל הבריאה מעל הטבע, ולכן רבי פנחס בן יאיר בכח התורה הקדושה משל על כל הבריאה וכשגזר על הנהר להיבקע מיד הנהר נבקע, מה שאין כן משה רבנו וכל ישראל ביציאת מצרים היו קודם קבלת התורה, ומכיוון שעדיין לא קיבלו את התורה לא משלו על

אמונה כשהוא רואה את הניסים הוא רואה את בורא עולם, כי מי שמאמין בבורא עולם יודע שאין מקרה בעולם אלא הכל מכוון מן השמים.

וכי יש דבר שקשה לפני בורא עולם?

הגמרא במסכת סוטה (ב א) אומרת, אמר רבי אלעזר בן עזריה קשה זיווגו של אדם כקריעת ים סוף וכן (פסחים קיח א) שפרנסתו של אדם קשה כקריעת ים סוף, ולכאורה מה הדמיון בין זיווגו ופרנסתו של אדם לקריעת ים סוף, וכן מה הלשון קשה, וכי יש משהו הקשה לקב"ה? הרי הקב"ה ברא את הכל ויצר את הכל ומהווה את הבריאה בכל רגע וכי יש משהו שקשה לפניו?

אלא אומר הבן איש חי שהדמיון הוא, שכמו שבקריעת ים סוף עם ישראל היו במדבר ולא ידעו מנין תבוא להם הישועה וה' סלל להם דרך בתוך הים, כך זיווגו של אדם האדם חושב מניין יבוא הזיווג אבל שכשמגיע הזמן ה' סולל דרך חדשה שלא חשב עליה כלל, וכן בפרנסתו של האדם

חזקה מאוד וכך הוא הסתיר את הנס של קריעת ים סוף, ונתן פתח ומקום למי שרוצה לטעות לבוא ולטעות ולומר שקריעת ים סוף לא היה ח"ו על ידי הקב"ה, אלא שבמקרה היה רוח קדים עזה ונבקעו המים.

וכן נראה בפסוק שהרי כתוב (שמות יד לא) "ויראו העם את ה' ויאמינו", ואם ראו את הנס מדוע היו צריכים לאמונה? אלא שהקב"ה הסתיר את הנס.

ומדוע הקב"ה עושה את כל הניסים דרך סתר? אומרים חז"ל כי האדם בא לעולם הזה כדי לקבל שכר על שהיה לו בחירה בין טוב לבין רע ובכל זאת בחר בטוב, ואם הקב"ה יעשה את הניסים בגלוי ולא בסתר לא תהיה לאדם בחירה וכולם יבחרו בטוב כי כולם יראו את הניסים הגלויים, והשכר שהקב"ה נותן לאדם לעתיד לבוא הוא על האמונה החזקה שהייתה לו בבורא עולם, שאף על פי שהיו לו ניסיונות גדולים בכל זאת האמין בבורא עולם.

ולכן הקב"ה עושה את כל הניסים לעולם דרך סתר, אבל כל מי שיש בו

בני ישראל, לכן קשה זיווג בקריעת ים סוף.

שירת מרים ונשות ישראל

שואל ר' חיים פלטיאל (שמות פרק טו) שנאמר בפסוק (שמות טו כא) "ותען להם מרים וכו'". וא"ת היה לו לומר להן בנו"ן, כי כך הייתה אומרת לנשים כדכתיב ותקח מרים את התוף בידה ותצאן וגו', וי"ל כי מרים אומרת לאנשים שירו קודם ואח"כ גם אנו, ולכך כתיב להם במ"ם.

נאמר בפסוק (שמות טו כא) "ותען להם מרים שירו לה' כי גאה גאה סוס ורכבו רמה בים", ולכאורה יש כאן שאלה ולפיכך הצטרפה מרים לענות, שנאמר ותען להם מרים, ומה היתה השאלה שעליה השיבה מרים הנביאה.

אלא מבאר בספר וידבר יוסף (פרשת בשלח) שאפשר לומר שבאו הנשים בשאלה למרים ואמרו לה מה טעם שהנשים ישירו וישבחו לה' בקריעת ים סוף ובכל הניסים

לפעמים יש לו מחשבה מניין תבוא לי הפרנסה, דע לך שכמו בקריעת ים סוף ה' סלל דרך חדשה בתוך הים, כך כשיגיע הזמן של הברכה בפרנסה ה' יסלול לך דרך חדשה, ולכן נאמר קשה לפני ה', כי כל עבירה נברא ממנה מלאך חבלה, וה' נותן ברכה לפי מה שמגיע לאדם, אבל יש שני דברים שה' נותן לאדם גם אם הוא לא ראוי לכך, הדבר הראשון הוא הזיווג והדבר השני הוא פרנסה, כי אם היה נותן זיווג לפי מעשיו לא היה קיום לעולם ולא הייתה פרנסה ולא זיווג כי אין אדם שלא נכשל בעבירה, ולכן ה' מדלג על המקטרג גם בזיווג וגם בפרנסה.

אלו ואלו עובדי ע"ז

כשהקב"ה בא לעשות את קריעת ים סוף המלאכים היו מקטרגים, והיו טוענים מה ההבדל בין בני ישראל למצרים? הללו עובדי ע"ז והללו עובדי ע"ז. והיה הקב"ה צריך לדלג על הקטרוג של השטן, ולכן נאמר הלשון קשה כי היה קושי לה' לדלג על הקטרוג של השטן ולהציל את

זיע"א, הצדיק נפטר בי"ז בניסן, שבע עשרה בניסן, שבע עשרה גימטרייה טוב, שנפטר בשם טוב מן העולם, והשנה מלאו שלושים ותשע שנים להסתלקותו לגנזי מרומים.

רבי נחמן מברסלב אומר (ע"פ ליקוטי מוהר"ן תורה רלד) שאין לך דבר בעולם המטהר את הנשמה היהודית ומקרב את האדם לבורא, יותר ממעשיות בשבחם של צדיקים, וכתוב במדרש (במדבר רבה כא, ג) שהקב"ה יושב בשמים ומתעסק בשבחן של צדיקים כדי לפרסמם בעולם.

אחד הדברים הכי קדושים בתורת הקבלה הוא מעשה מרכבה (חגיגה יד ב), שכשרבי יוחנן היה עוסק במעשה מרכבה היתה יורדת אש מן השמים ומקיפה אותו, ואומר רבי ישראל בעל שם טוב (בשבחי הבעש"ט מהדורת ראובן מס' עמ' 256) כל העוסק במעשיות של צדיקים כאילו עוסק במעשה מרכבה.

נאמר בתורה (דברים ד ד) "ואתם הדברים בה' אלוקיכם חיים כולכם היום", ושואלת הגמ' בכתובות (קיא

שנעשו לאבותינו מיציאת מצרים עד לקבלת התורה במעמד הר סיני, הרי תכלית כל יציאת מצרים היא בשביל קבלת התורה, כמו שנאמר (שמות ג יב) 'בהוציאך את העם תעבדון את האלוקים על ההר הזה', וא"כ אשה שפטורה מתלמוד תורה למה עליה לשורר? ענתה להם מרים שירו לה' כי גאה סוס ורכבו רמה בים, ולכאורה אם המצרים רדפו אחרי בני ישראל ביציאתם ממצרים א"כ להם מגיע לטבוע בים, ולמה גם את הסוס רמה בים, אלא מכיוון שאותו סוס עזר וסייע למצרי לרדוף אחרי בני ישראל גם הוא ראוי להיכלל באותו עונש, נמצא שמי שעוזר לשני הוא נכלל עמו, א"כ גם האשה מסייעת לבעלה בלימוד התורה הרי יש לה חלק בזה, ולכן עליה גם כן לשורר.

הילולת האדמו"ר הצדיק הגה"ק מרן רבי מאיר אבוחצירא זיע"א

י"ז בניסן הוא יום ההילולא של מור זקני הקדוש והטהור, המלומד בניסים, המנורה הטהורה, הצדיק הקדוש מרן רבי מאיר שלום אבוחצירא סידנא בבא מאיר זצוק"ל

בצדיקים הברכה שלו גדולה יותר, וכמו שנאמר במדרש (ויק"ר יא ח) אמר רבי עקיבא מה העוף אינו יכול לפרוח בלי כנפיים, כך יהודי לא יכול להתעלות מעלה בלי הצדיק, ונאמר בגמרא ביומא (לח ב), אמר רבי יוחנן ראה הקב"ה שצדיקים מועטים עמד ושתלן בכל דור ודור.

סגולה מארץ ישראל

מסופר שבבא סאלי התחתן במשך שנים עשרה שנים לא זכה לזרש"ק, והתנינות שנולדו לו לא האריכו ימים עד שהיה בעוגמת נפש ובצער גדול, יום אחד הגיע שליח מארץ ישראל מהכולל של רבי מאיר בעל הנס וקראו לו רבי עמרם חסידא, וראה על הפנים של בבא סאלי שהוא בצער, א"ל מדוע אתה בצער, א"ל מכיוון שעדיין לא זכיתי לזרש"ק, א"ל יש לי עגיל מנחשת שהוא סגולה בדוקה שהיה על קיברו של רבי מאיר בעל הנס בטבריה, ואם שמים את העגיל נחשת באוזן של התינוק איך שהוא נולד הוא יחיה ולא ימות, וכך נולד בבא מאיר.

ב) וכי אפשר להדבק בקב"ה, הרי הוא אש אוכלה? אלא אומרת הגמרא כל הדבק בתלמיד חכם כאילו דבר בקב"ה, ועל ידי שלומדים מעבודת השם של הצדיק זוכים להידבק בצדיק, שכשמתבוננים בחייו של הצדיק שרוב ימיו היה שרוי בצומות ותעניות ולא נהנה מן העולם הזה כלל, ולומדים מהקדושה והטהרה של הצדיק ומשמירת העיניים של הצדיק, זוכים להידבק בצדיק.

בזכות הצדיק ה' מוריד ברכה לעולם, וכמו שנאמר בגמרא (תענית כד ב) "אמר הקב"ה כל העולם ניזון בשביל חנינא בני וחנינא בני די לו בקב חרובים", מה הפירוש כל העולם ניזון בשביל חנינא בני? אומר רבינו הנועם אלימלך (פרשת חיי שרה על הפסוק ואברהם זקן בא בימים) שבכח הצדקות של הצדיק הוא עושה שביל מהעולמות העליונים לעולם הזה, ודרך אותו השביל הקב"ה מוריד שפע לעולם.

הצינור של השפע זהו הצדיק, ולכן צריך האדם כל חייו להיות דבק בצדיקים, וכמה שאדם יותר דבק

נועד להיות גדול הדור.

ראש ישיבה בגיל שש עשרה

כבר שהיה בגיל שש עשרה מינה אותו אביו בבא סאלי לראש ישיבה, והיו כולם מתפעלים מן הבקיאות שלו בתורה.

בא להבחן ונמצא בוחן

כשהיה בגיל עשרים ואחת, שלח אותו בבא סאלי לעיר רבאט להיבחן אצל גדולי הדיינים, אבל הם לא רצו לבחון אותו כי אמרו שהוא צעיר מאוד, ואם נבחן אותו ולא ידע הוא יתבזה אבל בבא סאלי התעקש שיבחנו אותו, ואחרי שבחנו אותו כתב אב בית הדין הדיין הגדול רבי יהושע ברדוגו מכתב לבבא סאלי, וכך הוא כתב לו - בנך רבי מאיר בא להיבחן ונמצא בוחן, שלא רק שהיה בקי בכל ההלכות אלא היה בקי יותר מן הדיינים.

סתם תנא הוא רבי מאיר בעל הנס

לילה לפני הברית ראה בבא סאלי בחלום צדיק גדול שפניו קורנות, שאל אותו מי אתה? א"ל אני תנא, ובבוקר סיפר בבא סאלי לרבי משה תורג'מן על החלום, א"ל כתוב שסתם תנא רבי מאיר בעל הנס, ולכן קרא לו על שמו של רבי מאיר בעל הנס.

קדוש וטהור

בבא סאלי היה מקפיד מאוד בטבילה במקווה טהרה, וכשהיה בבא מאיר בגיל שלושה חודשים כבר היה בבא סאלי לוקח אותו בכל בוקר לטבול במקווה.

תיקון הצות מגיל שבע

בבא מאיר סיפר שכבר מגיל שבע היה מור אביו בבא סאלי מעיר אותו בחצות לילה לומר איתו תיקון חצות, ואמרו בני המשפחה לבבא סאלי אבל הוא עדיין ילד צעיר, א"ל הוא

ועשו שידוך בלי שהם נפגשו כלל, ושלח בבא סאלי מברק לאחיו בבא חאקי ואמר לו עשיתי שידוך לבני בבא מאיר, והכלה ומשפחתה יבואו למרוקו ותעשו את החתונה בלעדי כי אני אהיה בארץ ישראל, וכך היה.

עמוד של אש מעל ראשו

כשהיה בבא מאיר בגיל עשרים ושמונה, מינו אותו להיות הרב של העיר מידלת במרוקו ועשו סעודה גדולה לכבודו, ובאותו זמן היה גר בעיר מידלת צדיק גדול ששמו היה רבי שלמה אמסלם זצוק"ל, שחיבר הרבה מאוד ספרים ובאותו זמן היה קרוב לגיל תשעים, וכשנכנס בבא מאיר לסעודה שעשו לכבודו כולם עמדו וגם רבי שלמה אמסלם שהיה זקן מופלג עמד, ואמרו לו - רבינו, אתה זקן אתה לא צריך לטרוח לעמוד, אמר להם - אני רואה עמוד של אש מעל ראש של בבא מאיר, ואיך לא אעמוד.

שלושים דפים מספר עץ חיים

באותו זמן בצעירותו של רבינו היה קשה מאוד להשיג ספרי קודש, ופעם הגיע שליח מארץ ישראל ובידו ספר עץ חיים למהרח"ו, וראה רבינו שחסרים בספר שלושים דפים, עלה לעליית הגג והסתגר שבוע שלם, ואחרי שבוע ירד ואמר השלמתי את כל שלושים הדפים שהיה חסרים בספר, וכל זאת עשה מהזיכרון, ואחרי עשר שנים הגיע מא"י ספר עץ חיים למהרח"ו שלם, ובדקו ולא מצאו הבדל אפילו של אות אחת.

השידוך המופלא

מסופר שכשבבא סאלי נסע לארץ ישראל עבר דרך ספרד, כשהגיע לעיר מלייה רב העיר רבי אליהו שוקרון עשה לכבודו סעודה גדולה, ובסוף הסעודה באה ביתו של רבי אליהו שהייתה בת שתים עשרה וקראו לה שמחה והביאה מים אחרונים, וכשראה אותה בבא סאלי אמר אני רוצה אותה כלה לבני בבא מאיר,

והיו מכינים סעודה והיה אותו פלוני מגיע, וכל מי שנכנס אצלו היה מרים את עיניו ומסתכל בו רגע אחד והיה מספר לו בדיוק מה עבר עליו במשך התקופה האחרונה, והיה אומר לו דברי מוסר בדיוק במה שצריך היה להתחזק.

ומי שהיה בא לקבל ברכה לרפואה, עוד לפני שהיה מתחיל לדבר היה הצדיק מברך אותו לרפואה שלימה, ומי שהיה בא לקבל ברכה לפרנסה, עוד לפני שהיה מדבר היה מברך אותו לפרנסה טובה, וכן בברכה לזיווג וכן בברכה לזרע של קיימא, בבחינת (ישעיה סה, כד) "והיה טרם יקראו ואני אענה".

בנתיבות ראיתי תנא ובאשדוד ראיתי אמורא

והיו באים לביתו כל גדולי הצדיקים שהיו בארץ ישראל, ראשי ישיבות דיינים אדמו"רים כולם היו באים ואומרים - אנו באים כדי לזכות לראות פנים של מלאך, ופעם התבטא אחד מגדולי האדמו"רים ואמר - בנתיבות ראיתי תנא ובאשדוד ראיתי אמורא.

גילוי אליהו הנביא בכל יום

אי אפשר לתאר במילים כמה בא מאיר היה קדוש בקדושה ובטהרה מיוחדת, היה מלאך ה' צבקות, כל עבודת השם שלו הייתה בקדושה וחסידות גדולה מאוד, רוב ימיו היה בצומות ובתעניות, העיד על עצמו שבמשך ארבעים שנה צם ממוצ"ש עד ערב שבת, והעיד על עצמו - כל חיי לא עניין אותי שום דבר אלא רק לימוד התורה, ופעם התבטא לאחד מחסידיו ואמר - במרוקו הייתי סגור בעליית הגג במשך ארבעים שנה רצופות ולא ראיתי דמות של אישה, ופעם אחת אחרי שעלה לא"י התבטא ואמר - במרוקו זכינו שהיה בא אצלנו אליהו הנביא בכל יום, אבל כאן בא"י לא זכינו.

בעל רוח הקודש

היה בעל רוח הקודש והכל היה גלוי לפניו, היה יודע מי יגיע באותו יום ומי בדרך, וכמה פעמים היה אומר תכינו סעודה לפלוני שיגיע היום,

בקי בכל התורה כולה

היה בקי בכל התורה כולה, בתורה כנביאים ובכתובים ברמב"ם ובשלחן ערוך ובתלמוד בבלי וירושלמי, והיה בקי בכל תורת הקבלה, וכל תפילותיו היו על פי כוונות האריז"ל.

בערב פסח היה מסיים את כל התורה

כל שנה בערב פסח היה מסיים את כל הש"ס כל המשניות וכל הזוהר, וידוע שכל לילה לפני שהיה הולך לישון היה לומד ח"י פרקים של משניות, ובסוף ימיו שהיה חולה והיה קשה לו ללמוד ח"י פרקים של משניות, ביקש שיחפשו לו ת"ח שילמד במקומו במשך חודש שלם כל לילה ח"י פרקים של משניות והציע סכום כסף גדול מאוד, אמרו לו - כבוד הרב, זהו סכום לא בשביל חודש אלא בשביל חמישים שנה, א"ל אני לא מבקש שייקרא סתם אלא יקרא עם כל הכוונות שאני מכוון, חיפשו ולא מצאו אף ת"ח שיוכל לקרוא ולכוון את כל הכוונות.

בקי בכל תורת החסידות

כשהיו באים אצלו גדולי האדמו"רים לכל אחד היה אומר לו את התורה של האבות שלו בבקיות עצומה, כשנכנס אצלו הגאון הגדול הרב וואזנר זצוק"ל, רבינו שמע שהוא מהנכדים של החתם סופר, ומיד הראה בבקיות גדולה מאוד בכל תורתו של החתם סופר.

בוהו של בני גדול משלי

אביו הקדוש בבא סאלי היה משבח אותו מאוד, והיה אומר - דעו לכם, שכוחו של בני בבא מאיר יותר גדול משלי, וכמה פעמים שהיו יהודים באים לנתיבות, היה שולח אותם לאשדוד, וכשהיו נכנסים לרבינו באשדוד היה אומר להם אתם לא צריכים אותי כבר בירך אותכם מור אבי הקדוש, אבל תרדו לרכב ותביאו משם את בקבוק המים שהביא לכם מור אבי וגם אני אוסיף עליו ברכה.

מדבר על מעלת של שמירת העיניים, וכך מסופר ששנה לפני הסתלקותו של רבינו ביקר אצלו אחד מגדולי ראשי הישיבות בירושלים וביקשו עצה טובה לתלמידיו איך להתעלות ביראת שמים אמיתית, השיבו רבי מאיר - העצה הבדוקה והטובה מכל היא שמירת העיניים ושמירת הלשון, והבטיחו שמי שמצליח בעבודה זו יגיע לדרגות נפלאות ביראת שמים ובעבודת ה' טהורה.

מביאה לידי רווח הקודש

פעם אחת שאלו את רבינו, הרי כתוב בגמרא שמי שלומד תורה זוכה לרוח הקודש, והרי אנו רואים הרבה שלומדים תורה ולא זוכים לרוח הקודש? אמר להם רבינו - רק מי שלומד תורה מתוך קדושה וטהרה, ונזהר בשמירת הברית ושמירת העיניים, זוכה לרוח הקודש.

מעשה רבי מתיא בן חרש

המדרש (ילקוט שמעוני ויחי רמז,

הסתיר את גדלותו

וכל ימיו הסתיר את הגדולה שלו בתורה ואת החסידות שלו, והעיד עליו בבא סאלי ואמר שכל מה שיודעים בשבחו של בבא מאיר הוא רק קצה חוט, אבל את הרוב הוא הסתיר.

מה שווה את כל הבריאה

כל ימיו היה בבא מאיר מדבר על עבודת המידות, שזהו העיקר שיהודי צריך לעבוד על המידות שלו להכניע את המידות הרעות, את הגאווה ואת הכעס ואת התאוה, והיה רגיל להזכיר מה שכותב רבינו חיים ויטאל, שהיה כדאי לקב"ה לברוא את כל העולם כולו רק בשביל שיהודי אחד פעם אחת יתגבר על מידה אחת רעה.

איך זוכים ליראת שמים

בבא מאיר היה מקפיד מאוד בשמירת העיניים, וכל הזמן היה

לו רבי מתיא אני לא מסכים להתרפא אלא בתנאי שהקב"ה יבטיח לי שיותר לא ינסה אותי, הבטיח לו הקב"ה וירד המלאך רפאל וריפא את רבי מתיא בן חרש.

נאמר בתורה (במדבר טו לט) "ולא תתורו אחרי לבבכם ואחרי עיניכם", ואומר המדרש (ילקוט שמעוני פרשת שלח רמז, תשנ) למה נאמר אחרי לבבכם ואחרי עיניכם היה צריך קודם כל עיניכם ורק אחר כך אחרי לבבכם, אלא אם הלב חושק דברים רעים הוא מחפש דברים רעים, אם הלב חושק דברים טובים אדם רואה דברים טובים, ולכן התורה אומרת ולא תתורו אחרי לבבכם ואחרי עיניכם, קודם לא תתורו אחרי לבבכם כי אם הלב טהור העיניים יזכו לראות רק דברים טהורים.

הגמרא בכתובות (יג ב) אומרת אין אפוטרופוס לעריות, אין אדם שיכול לומר אני אין לי מה לפחד, התאוה הגדולה ביותר יותר מכל התאוות היא גילוי עריות.

קסא) מספר על התנא רבי מתיא בן חרש, שהיה קדוש וטהור עד שהיה הקב"ה משתבח בו לפני השטן, ואמר הקב"ה לשטן ראית את בני רבי מתיא בן חרש איזה צדיק וקדוש? אמר השטן לקב"ה מה אתה מתגאה בו, תן לי ואני אנסה אותו ואחר כך תשתבח בו, אמר לו הקב"ה - לך ותנסה אותו, ירד השטן בדמות אישה יפה ביותר, וכשהייתה עומדת לצד זה של רבי מתיא היה מסובב פניו לצד שני, והיתה אותה דמות של אישה עומדת מולו ולאן שסיבב ראשו הייתה אותה דמות אישה עומדת לפניו, ביקש רבי מתיא מאחד מתלמידיו לך תביא לי שני שיפודים של ברזל, כשהביא לפניו אמר רבי מתיא לתלמידו לך תדליק לי מדורה ותניח את השיפודים על גבי האש, וכשהיו השיפודים מלובנים באש לקח רבי מתיא ונעץ שיפוד אחד בעין ימין ושיפוד אחד בעין שמאל ונתעווור, ואומר המדרש שכשעשה כך רבי מתיא נפל השטן לאחוריו.

בא השטן לפני הקב"ה ואמר לו - רבי מתיא ניצח אותי, שלח הקב"ה את המלאך רפאל שיירפא אותו, אמר

גשר החיים ח"א עמ' קיב).

יוסף הצדיק נקרא צדיק משום שהיו בנות מצרים באות לראות פניו של יוסף ולא היה מרים את עיניו (בראשית רבה צח, יח) לכן עליו ועל זרעו לא שולטת עין הרע. (ברכות כ א)

רבינו החוזה מלובלין ראה מתחילת העולם ועד סופו, בגלל שקידש את עיניו מילדותו שלא יצא שבע שנים מפתח החדר, וראה את הכל והיו באים אליו אפילו גויים.

כשאדם מסתכל על דבר קדוש הוא שואב קדושה, לכן מצוה להסתכל באותיות שבספר תורה ומצוה להסתכל בפניו של צדיק.

לתקן את אותה ההסתכלות

מסופר שכשהגיע בבא סאלי לארץ הקודש באו אוטובוסים רבים לשדה התעופה כדי לקבל את פניו, וגם בבא מאיר נסע לקבל את פניו והיו מקיפים סביב בבא מאיר הרבה מאוד חסידים, ועברה שם ליד בבא מאיר

חומר עוון העריות

מין רבי יעקב אבוחצירא זיע"א כותב וז"ל - הנה ידוע חומר העריות לפני השם יתברך (סנהדרין צג א) שבורא עולם שונא זימה, הוא הלשון שונא זימה זה לשון שמיוחדת בעניין העריות, ודאי שבורא עולם שונא כל דבר של שקר וכדומה אבל לא נאמר הלשון הזה שהקב"ה שונא אלא על זימה, שאין לך דבר שמאבד את האדם מבית ומחוץ כמו העריות, וכתב רשב"י בזוהר הקדוש מי שאין בו יראת ה' בעניין העריות אין בו שום יראת ה' בשום דבר, ומי שיש בידו פגם העריות אם לא שב ממנו אפילו אם שב מכל העבירות האחרות הכל בטל ומבוטל.

אומר רשב"י (זוהר פ' נח נ"ט ע"ב) מי שנקרא צדיק הוא מי ששומר ברית 'מאן יקרי צדיק מאן דנטיר ברית', מי שפוגם בברית הוא מוליד מלאכי חבלה, ולכן המנהג בירושלים שהבנים לא מלווים את האבא בלויה, כי אם 'בואו הבנים גם הבנים האלו מלאכי החבלה יבואו(כמבואר בספר

מעל ראשו ורציתי להציל אותו כי צדקה תציל ממוות, וכיון שלא נתן לא ניצל.

תהיה לך פרנסה

מסופר שהיה יהודי אחד במרוקו שרצה לעלות לארץ ישראל אבל חשש מאוד, ואמר לבבא מאיר אני רוצה לעלות לארץ ישראל אבל אני חושש שלא תהיה לי פרנסה מכיוון שאני לא יודע לא לכתוב ולא לקרוא, א"ל הצדיק דווקא בגלל שאתה לא יודע לקרוא ולכתוב תהיה לך פרנסה, והמילים של הצדיק כל הזמן היו במחשבה שלו 'דווקא בגלל שאתה לא יודע לקרוא ולכתוב תהיה לך פרנסה', וכשהגיע לארץ ישראל בנו עבד באחד מהמפעלים הסודיים במדינה, ויום אחד חיפשו אדם שהתפקיד שלו יהיה להשמיד מסמכים סודיים, ומיד המליץ על אבא שלו שלא יודע לקרוא ולכתוב ומיד קיבלו אותו לעבודה, וכל הזמן היה נזכר בברכה של בבא מאיר 'דווקא בגלל שאתה לא יודע לקרוא ולכתוב תהיה לך פרנסה'.

אישה לא צנועה והרגיש בזה בבא מאיר והיה לו צער גדול, וסיפר רבי יהודה צדקה שאחרי חמש עשרה שנה בבא מאיר עשה סעודה ואמר עכשיו תיקנתי את אותה הסתכלות שעברה לידי אישה לא צנועה.

צדקה תציל ממוות

מסופר שפעם אחת נסע רבינו מאשדוד לנתיבות, ובדרך אמר לנהג עכשיו עוקפת אותנו משאית של שתיה תנסה לסמן לנהג לעצור ותבקש ממנו בקבוק אחד של שתיה, והנהג סימן למשאית לעצור בצד וביקש ממנו בקבוק שתיה, וכעס למה הוא עצר אותו והמשיך לנסוע ושוב פעם סימן לו לעצור ועצר ושוב ביקש ממנו בקבוק שתיה, והנהג כעס מאוד והזהיר אותו שלא יעכב אותו שוב, ואמר בבא מאיר - מסכן, אני רציתי להציל אותו והוא לא רוצה, וכשהגיעו לכניסה לעיר נתיבות ראו שהמשאית התהפכה וכיסו את גופתו של הנהג משאית בשקית, והנהג אמר אולי הצדיק הקפיד עליו? אמר לו - חס ושלום, אלא ראיתי מלאך המוות

התפילין שלך פסולות

מסופר על הסבא שלנו הקדוש בבא מאיר זצוק"ל, שפעם אחת בא לפניו יהודי שהיה חולה מאוד וביקש ברכה מהצדיק לרפואה, ואמר לו הצדיק תבדוק את התפילין שלך, הלך אותו יהודי ומסר את התפילין לבדיקה ונמצאו כשרות ומהודרות ואפילו הסופר התפעל איזה כתב יפה ומהודר מאוד, ואותו יהודי מצבו הבריאותי לא רק שלא השתפר אלא אדרבה החמיר, וחזר לצדיק ואמר לו - כבוד הרב, בדקתי את התפילין ונמצאו כשרות ומהודרות, אמר לו הצדיק תבדוק שוב את התפילין, הלך ובדק שוב את התפילין אצל בודק אחר וחיפש בודק תלמיד חכם שהוא בעצמו יבדוק לו את התפילין, וגם הוא התפעל מאוד ואמר שהתפילין מהודרות, חזר אותו יהודי לצדיק בבא מאיר ואמר לו - כבוד הרב, בדקתי את התפילין שוב ונמצאו כשרות ומהודרות, וגם הבודק השני התפעל מהכתב של התפילין, ושאל אותו הצדיק - מי כתב לך את התפילין? אמר לו שם של

אחרי ארבע בנות תזכה לבן זכר

פעם בא יהודי לבקשה ברכה לבן זכר, א"ל הצדיק תהיה לך בת ועוד בת ועוד בת ועוד בת, ואחרי ארבע בנות ייוולד לך בן זכר וכך היה.

הפיוטים שכתב בבא מאיר

הצדיק בבא מאיר חיבר כמה פיוטים, והיה בבא סאלי בכל סעודת מצוה שהיה עושה היה בבא סאלי שר את הפיוטים שכתב בבא מאיר, ופעם אחת הגיעו גדולי המקובלים בירושלים לבבא סאלי ובבא סאלי הראה להם את הפיוט 'אל אלוקים צור עוזנו' שכתב בבא מאיר בגיל ארבע עשרה, ואמר להם גם אם תשבו כאן במשך שמונים שנה אני לא אסיים להגיד לכם את כל הסודות הטמונים בפיוט הזה.

וקנה תפילין חדשות ואחרי זמן קצר התרפא מהמחלה ונעשה בריא.

עימו אנכי

מי שהיה נכנס אצל בבא מאיר היה רואה שהיו נכנסים יהודים פשוטים והיה מדבר איתם ומקרב אותם, וזו מעלה גדולה מאוד, כי הצדיק היה קדוש בקדושה גדולה והיה צריך לרדת מאוד כדי לדבר עם אנשים פשוטים, ואעפ"כ היה מדבר איתם בשמחה ומקרב אותם להשם יתברך.

יראה של מקדש מעט

סיפר הגאון הרב בן ציון מוצפי שליט"א, שפעם ליווה את בבא מאיר לבית הכנסת לתפילת מנחה, וכשבא להיכנס התחיל בבא מאיר לרעוד וחשב שהצדיק לא מרגיש טוב, שאל את הצדק למה הצדיק רועד? אמר לו הצדיק איך אני לא ארעד ואני נמצא בתוך בית של הקב"ה, בית הכנסת זהו מקדש מעט.

סופר שהוא מפורסם כסופר מומחה שהרבה מאוד יהודים מחכים הרבה זמן שיכתוב להם תפילין, אמר לו הצדיק - תקרא לסופר שיבוא אצלי, אחרי כמה ימים בא אותו סופר לבבא מאיר, שאל אותו הצדיק - איך אתה כותב את התפילין? ואמר לו שהוא כותב בדקדוק גדול, ושאל אותו הצדיק - האם אתה טובל במקווה לפני שאתה כותב את התפילין? אמר לו - כן בוודאי, לפני שאני כותב את שם ה' אני טובל במקווה, אלא שאני גר במושב שאין שם מקווה, ולכן אני כותב את כל התפילין וכל מקום שמוזכר שם השם אני מדלג, ואני הולך לטבול ומשלים וכותב את כל שמות השם, כששמע זאת הצדיק מיד הזדעזע ואמר לו - וכי אתה לא יודע שיש הלכה מפורשת בשולחן ערוך, שתפילין ומזוזות צריך לכתוב אותם כסדרן והיה אסור לך לדלג על שם ה' ולפי ההלכה התפילין הללו פסולות, אמר לו הצדיק לאותו יהודי לך תקנה תפילין חדשות, ותשגיח שהסופר הוא אדם ירא שמים שלא רק שיש לו כתב יפה אלא שגם יודע את ההלכות של כתיבת תפילין, הלך

הפסדת פדיון הבן

סיפר רבי יהודה צדקה זצוק"ל, שהיה תלמיד חכם אחד חשוב מאד שלצערנו לא היה מוליד, עשר שנים נשאר עם אשתו ולא היו לו בנים, היות והיה ידוע אצל כל הרופאים שכל הבעיה הייתה אצלו אשתו בקשה להתגרש. אמרה לו אני לא יכולה אני חייבת להביא בן לעולם, התחנן אליה תני לי עוד שנה אחת, ואם בשנה הזו לא יהיה לנו בן אתן לך גט ושלום על ישראל. נתנה לו את השנה הזו, אני לא ידעתי כלום, עשינו הכל, התפללנו עליו, הלכנו לרופאים כלום לא עזר. לא ידעתי מכל הסיפור של השנה הזו, והנה בסוף השנה בא אלי, להזמין אותי לברית מילה. אני השתגעתי, אמרתי לו לא באת להודיע לי? כ"כ התפללתי בשבילך ודאגתי לך, אמר לי אתה צריך לסלוח לי אני אספר לך את כל הסיפור שהיה.

אחרי שקבלתי רשות מאשתי לשנה הלכתי אצל בבא מאיר ע"ה, ואמרתי לו מורי ורבי כך הם הדברים, ועכשיו אני באתי אליך להציל אותי כי בלי זה

אין לי בנים, אין לי הורים, וגם האישה רוצה ללכת מה יהיה ממני? אמר לי טוב אני אתפלל עליך, אמרתי לו מורי ורבי לא באתי על תפילות, כבר התפללו עלי גדולים וצדיקים, שום דבר לא עזר, אתמול היינו בשיעור ולמדנו שהצדיק גוזר והקב"ה מקיים, ואצלי, גדול הדור, צדיק הדור זהו כבודו, אני מבקש שכבודו יעמוד על רגליו ויגזור על השמים שיתנו לי בן, כי בלי זה אני אבוד.

אמר לו רבי מאיר מה אתה מדבר שטויות, זה מדובר על גדולי עולם בזמן התלמוד, אנו צדיקים שיכולים לגזור בשמים?! אתה מדבר דברים שאין להם שחר, ואין להם דיוק, אמר לו כבוד הרב אני לא אזוז, אני נשאר כאן, בלי בן אני מת. ואם אני מת, אמות פה ליד הצדיק, אין לי מה לעשות. וכך נשאר ממש כשעתיים שלוש שעות, התחיל בבא מאיר להתחנן אליו, אמר לו תעשה לי טובה מה אני יכול לעשות, אמר לו, הרב אני לא יודע כלום רק תגזור על השמים ואני הולך.

מעשה נורא. אמר לו אין לי ברירה,

בשעה טובה ומוצלחת. בחמש בבוקר לקח מונית ונסע מיד לאשדוד, והגיע בשש בבוקר על השעון, כך מספר לי, הגיע לביתו של רבי מאיר ע"ה, דופק על הדלת, מי פותח לו, בבא מאיר בעצמו, ואומר לו מזל טוב על הבן שנולד הלילה וחבל עליך ששמעת לרופאים הפסדת פדיון הבן.

פדיון שבויים

סיפר הרב בניהו שמואלי שליט"א שהיה לו חבר שהיה ירא שמיים וצדיק וקראו לו רבי חיים טודרוס, והוא היה עני מרוד והיה קשור מאוד לבבא מאיר, ופעם היה יהודי שהשתתף בהפגנה נגד חילול שבת ולקחו אותו לבית המעצר במגרש הרוסים בירושלים, והיהודי שנעצר נולד לו בן והייתה צריכה בעוד יומיים להיות הברית, ורבי חיים טודרוס כאב לו מאוד על היהודי שנמצא במעצר ולא יוכל להשתתף בברית לבנו, מיד הלך לבית המעצר ודיבר עם המפקד ושכנע אותו, א"ל המפקד אם תיתן ערבות בסך אלף דולר אני אשחרר אותו, ורבי חיים היה עני מרוד אבל

אבל תשמע, יש לי תנאי, והתנאי הוא פשוט, אתה לא מודיע לאף אדם בעולם מה שהיה פה היום עד אחרי שייוולד לך הבן ותוכל לספר, אבל אם תספר לפני כן משהו כל ההבטחה שלי לא קיימת. אמר לי עכשיו הרב מבין למה לא באתי לדבר איתך ולא ספרתי לכם כלום.

אמר לי אבל זה לא הכל, ברוך ה' הכל עבר כמו שאמר הרב, עוד באותו חודש אשתי נכנסה להריון, והנה עברו תשעת החודשים ושלושם הלכנו להדסה פה בירושלים ללידה, והיה אחת בלילה ובאו ואמרו לו אין אפשרות המצב קשה מאד, אתה צריך להסכים ותחתום שיהיה ניתוח קיסרי כי בלי זה אין אפשרות. אמר להם דוקטורים תבינו הבן הזה הוא לא שלי, שייך לכבוד רבי מאיר ע"ה אני חייב לקבל את רשותו, אבל היה זה באחת בלילה, ולא היה שייך לטלפן באותו זמן, סיפור שלפני שלושים ארבעים שנה, אמרו לו אתה תחתום, אם לא, תדע לך שאנו פטורים ואתה תהיה אחראי על כל מה שקורה. מסכן לא הייתה לו ברירה וחתם שמסכים, ועשו את הניתוח קיסרי, והילד נולד

השקים עם חידושי התורה שכתב, כי אמר מור אבי בבא סאלי לא חיבר ספר גם אני לא אוציא ספר.

עמוד של אש מעל מיטתו

בזמן בבא מאיר היה חבורה של צדיקים נסתרים, וסיפר רבי יוסף וולטון שבשעה שהעלו את המיטה של בבא מאיר להר הזיתים ראה עמוד של אש מעל מיטתו של בבא מאיר.

הרואה למרהזוק

לאחר שרבי מאיר זצוק"ל התבקש לשייבה של מעלה, סיפר המגיד הירושלמי רבי שבתאי יודלביץ' זצ"ל בעת ההספד ביום השלושים: ידידי הגיע ארצה מלונדון ובפיו בשורה מרה - בנו נחטף לפני זמן מה וכל החיפושים אחריו לא העלו דבר. נסענו לבית רבנו בבא מאיר זיע"א והאב התחנן לפניו שיגלה להם היכן הבן נמצא.

היה לו רצון טוב, הלך ולקח הלוואה של אלף דולר ובא למגרש הרוסים, וכשנכנס למפקד אמר לו עכשיו אני מתחרט גם אם תיתן אלף דולר אני לא אשחרר אותו, רבי חיים טודרוס אמר אם כבר יש לי אלף דולר ביד בוא ניסע למירון לקבר רשב"י, הלך וקנה סעודה גדולה ולקח מונית ונסע למירון וכשהגיע למירון עשה סעודה גדולה, כשנכנס לתוך מערת רשב"י ראה את הצדיק בבא מאיר יושב ומסביבו הרבה מאוד אנשים, עמד רבי חיים בצד והצדיק לא התייחס אליו כלל, אחרי כמה זמן ניגש יהודי מחו"ל לצדיק בבא מאיר ונתן לו מעטפה סגורה, ומיד הצדיק קרא לר' חיים טודרוס ואמר לו קח את המעטפה יש בה אלף דולר ותחזיר את ההלוואה שלקחת, ותדע שהיהודי שהיה עצור בבית המעצר כבר השתחרר.

חידושי תורתו

בבא מאיר כתב הרבה מאוד חידושי תורה, אבל הוא ציווה שלאחר פטירתו שיקברו יחד איתו את כל

בית המדרש 'בית מאיר'

אנו זכינו שהמקום הקדוש שאנו נמצאים בו בית הכנסת ובית המדרש בית מאיר, כולו נבנה לכבודו ולעילוי נשמתו של מור זקננו הקדוש בבא מאיר, וכל התורה וכל החסדים שיוצאים מהמקום הקדוש הזה הכל הוא לכבודו של בבא מאיר, וכן השיעור השבועי שבכל יום שלישי הוא לכבודו ולעילוי נשמתו של הצדיק הקדוש בבא מאיר זצוק"ל.

כותב רבינו האריז"ל שיש עניין לקרוא את בית הכנסת על שם צדיק, משום שכמו שבבית המקדש הכהן הגדול היה מעלה את הקורבנות לשמיים בכח קדושתו, כך כשקוראים בית הכנסת על שם צדיק הוא יורד מן השמים ומעלה את התפילות שמתפללים בבית הכנסת הקרוי על שמו עד לכיסא הכבוד.

יהי רצון שזכותו של הסבא קדישא תגן על כל האנשים היקרים שקשורים איתנו בלב ובנפש, ועל כל התלמידים שמשתתפים בשיעורי תורה שכולם יזכו לברכה גדולה, וכל מי ששותף

בתחילה ניסה בבא מאיר להתחמק וסירב לענות לעניין זה, אך כאשר רבו ההפצרות ביקשו הצדיק להביא נייר ועיפרון. בבא מאיר ישב וצייר לעיניהם את הבית שבו נמצא הילד החטוף בלונדון, ואת השבילים המוליכים לפרדס שבקצה הרחוב, ושם בקצה הפרדס מצייר הצדיק את הבניין הגבוה בן שמונה הקומות, ופנה לאנשי שיחו ואמר להם: כאן בקומה השלישית יש כנסייה ובה נמצא הבן.

מיד התקשרו ללונדון והודיעו לקרוביהם את תשובתו של הצדיק. הבשורה הועברה מיד למשטרת לונדון אשר איתרה את הבניין ופרצה לשם ושחררה את הבן החטוף, וברוך פודה ומציל.

סיים הרב שבתאי יודלביץ' זצ"ל ושאל את הקהל בקול אדיר: האם רבי מאיר מכיר את המבנה בשכונה הזו שצייר? ומתי אם בכלל היה בלונדון? אלא זו תוצאה של שמירת העיניים, בגללה זכה רבי מאיר לראות למרחוק את כל מה שרצה.

חג הפסח

ובפרט מור זקננו סידנא בבא מאיר שבעת הוא יום ההילולא שלו, לצאת לחרות אמיתית מכל המיצרים כל אחד במה שהוא זקוק לו, ולזכות להיות בן חורין אמיתי כמו שכתוב (אבות ו ב) "אין לך בן חורין אלא מי שעוסק בתורה". אמן.

איתנו בהפצת התורה ובחסד הוא שותף של הצדיק הקדוש בבא מאיר, כי הכל נעשה לכבודו ולעילוי נשמתו הטהורה.

השם יזכנו בזכות ימי הפסח הקדושים ובזכות כל הצדיקים

מוסדות התורה והחסד **בית מאיר**

השיעור השבועי

מפי מורנו ורבנו האדמו"ר

הרב
שמואל שמעון טולידאנו
שליט"א

שיתקיים בעזרת ה' יתברך
במוסדות התורה והחסד בית מאיר
רחוב העצמאות 39 רובע סיטי אשדוד

ביום שלישי כ"ה ניסן 26.04.22

בשעה 20:45 בדיוק

לקבלת שיעורי הרב: 058-4150707